

natuurpunt oost-brabant

regionale vereniging natuur en landschap

januari, februari, maart 2019
driemaandelijks tijdschrift • 1

NATUUR EN LANDSCHAP

Grenzen verleggen voor klimaat en biodiversiteit

Een huisjesslak, Rozendaalbeekvallei Vissenaken. Foto Jade Nagels

3 N&L in actie

- 3 Grenzen verleggen in de gemeenten

6 Robuuste Valleisystemen

- 3 Grenzen verleggen in de gemeenten

7 In de kijker

- 7 Knutsel je eigen spaarpotje voor de rosse muntjes

8 Hagelandse Heuvelstreek

- 8 NP Lubbeek boomt thuis en in Luadas Portugal
9 Bomenbrunch in Lubbeek
10 Vlinderkursus Lubbeek
11 Cursussen in de kijker, NP Diest
12 Zet het op de kalender, NP Diest
13 Vorsdonkloop Gelrode

14 Midden-Brabant

- 14 NP Herent organiseert
14 NP Leuven Focusactiviteiten
15 Natuurruif Leuven

16 Velpe-Mene

- 16 2019: jaar van de waarheid voor natuur en landschap in ruilverkaveling Willebringen
17 Tiens Stadsrandbos en uitbouw Getevallei tot robuust valleisysteem
18 Ook aan Hoegaardse rioleringen nog (heel) veel werk
19 Vormingen en infoavonden
20 Werkdagen natuurbeheer
20 Focusactiviteiten Velpe-Mene

22 Zuidoost-Brabant

- 22 Wastine in de Hokstraat, Linter
23 Erfgoedwandeling Aronst Hoek
23 Lokale Algemene Vergadering NP Zuidoost-Brabant

24 Focusactiviteiten

- 24 Focusactiviteiten en erfgoedwandelingen

27 Algemene Vergadering

- 27 Algemene Vergadering Natuurpunt Oost-Brabant

Erratum. In Natuur en Landschap 2018/4 werd de fotograaf van de foto van de herfsttijloos op p. 3 verkeerd vermeld. Deze foto is van **Jos Vanden Eede**, Winksele. Onze excuses.

partner in natuur sinds 1997

natuurpunt
Oost-Brabant

Natuur en Landschap

is het ledenblad van **Natuurpunt Oost-Brabant** en verschijnt vier maal per jaar.

Natuurpunt Oost-Brabant is de onafhankelijke regionale vereniging die opkomt voor natuur en landschap in Oost- en Midden-Brabant. Ze zet zich in voor de duurzame instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en de biodiversiteit, en voor de ruimtelijke en milieuvoorwaarden die daarvoor nodig zijn. Ze focust niet alleen op natuurbehoud, maar kijkt naar de totaliteit van het landschap, de landschappelijke en ecologische samenhang en de erfgoedwaarde.

In elke gemeente van haar werkingsgebied zijn er vrijwilligers actief, die paraat staan om de ontwikkelingen rond natuur en landschap van nabij op te volgen.

Natuurpunt Oost-Brabant, Regionale Vereniging Natuur en Landschap, is geassocieerd met **Natuurpunt**.

Natuurpunt Oost-Brabant is telefonisch tussen 9u00 en 16u00 te bereiken op het verenigingssecretariaat, Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo:
Christine Daenen: 016 25 25 19,
Email: npob@natuurpunt.be,
website: www.natuurpuntoostbrabant.be

Je kan ook alle werkdagen op ons secretariaat zelf terecht tijdens de kantooruren. Het documentatiecentrum is dan eveneens toegankelijk.

Voor alle betalingen die niets met lidmaatschappen of giften voor reservaten hebben te maken, gebruik je rekeningnummer van **Natuurpunt Oost-Brabant**
IBAN BE82 0010 7622 1868 - BIC GEBABEBB.

Redactie-adres: Natuurpunt Oost-Brabant,
Leuvensestraat 6, 3010 Kessel-Lo

Redactieverantwoordelijken: Margriet Vos en Christine Daenen

CONTACT

Raad van Bestuur

Voorzitter

Hugo Abts, natuurpunt@velpe-mene.be, 016 73 30 23

Secretaris

Jan Van den Bergh, jan.vandenbergh@natuurpunt.be,
016 57 05 73

Penningmeester

Frans Dhaenens, frans.dhaenens@telenet.be, 015 61 79 61

Contactpersonen van de afdelingen

Aarschot: Linda Scheerens, linda.ronny@skynet.be,
016 56 35 99

Begijnendijk: Koen Baert, koen.baert@natuurpunt.be,
0473 66 06 12

Bekkevoort: Roel Baets, natuurpuntbekkevoort@skynet.be,
013 32 79 49

Bertem: Dominik Debuysier, dominik_debuysier@yahoo.com,
0479 49 40 11

Boortmeerbeek: Frans Dhaenens,
frans.dhaenens@telenet.be, 015 61 79 61

Diest: Saskia van den Berg, berglinden@qsources.be,
0478 96 01 71

Druivenstreek: Sam Bennekens,
bennekenssam@gmail.com, 0494 80 63 70

Gete-Velpe (Geetbets, Kortenaken): Marc Op de Weerd,
m.opdeweerd@gmail.com, 011 58 12 01

Haacht: Catherine Beddeleem,
catherine.beddeleem@pandora.be, 015 51 39 91

Herent: Patrick Luyten, patrick.luyten@pandora.be, 0495 59 85 33

Holsbeek: Guy Verrijdt, gverrijdt@gmail.com, 016 29 70 83

Kampenhout: Tine Bergmans, tine.bergmans@gmail.com

Kortenbergh: Ewoud L'Amiral,
ewoud.lamiral@natuurpunt.be, 0476 26 16 34

Landen: Eddy Parent, natuurpunt.landen@gmail.com,
011 88 26 70

Lid worden van **Natuurpunt Oost-Brabant** kost € 27 voor een nationaal lidmaatschap, waarvoor je naast dit ledenblad ook het kleurrijke natuurmagazine NATUUR. blad ontvangt.

Overschrijven op rekeningnr. IBAN BE17 2300 0442 3321 van **Natuurpunt**. Alle briefwisseling inzake leden en adreswijzigingen richt je aan **Natuurpunt**, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, tel. 015 29 72 20, info@natuurpunt.be.

Giften voor het reservatenfonds: rekeningnummer IBAN BE56 2930 2120 7588 - BIC GEBABEBB. Voor giften vanaf € 40 (los van lidgeld) krijg je een fiscaal attest.

Legaten en schenkingen.

De natuur beschermen ook als je er niet meer bent. Dat kan. Sinds kort kan je aan een zeer voordelig tarief een schenking doen. Dat kan ook een naakte eigendom zijn van een natuurgebied waar je zelf het vruchtgebruik levenslang van houdt. Dit is ongetwijfeld de meest voordelige manier om natuur duurzaam een toekomst te geven. Je kan ook een legaat opnemen in je testament. Voor legaten aan Natuurpunt Beheer of aan Natuurpunt Oost-Brabant, regionale vereniging voor Natuur en Landschap vzw, Leuvensestraat 6 te 3010 Leuven voorziet de wetgever slechts 8,8% successierechten. Zo weet je zeker dat het natuurgebied een toekomst heeft of dat de middelen integraal zullen aangewend worden voor de oprichting en uitbouw van natuurgebieden in de streek of voor natuurbehoudacties vanuit Natuurpunt Oost-Brabant. Overweeg je deze stap dan kun je ons steeds raadplegen of je notaris aanspreken.

De verdere uitbouw van vele natuurgebieden en de uitbouw van het beheer en de werking rond het natuurbehoud in Oost-Brabant hangt ervan af. Je kan ons steeds contacteren 016 25 25 19.

Leden

Benny L'Homme, bennyhomme@hotmail.com, 0486 02 06 27
Bernard Lemaître, bernard.lemaître@skynet.be, 016 60 61 62
Irmgard Fuessl, ifuessl@hotmail.com, 0478 914 213
Lars Smout, larssmout@gmail.com, 0494 63 26 43
Luc Vervoort, luc.vervoort@natuurpunt.be, 016 23 08 00
Marc Op de Weerd, m.opdeweerd@gmail.com, 011 58 12 01
Margriet Vos, margriet.vos@gmail.com, 016 46 04 78
Roel Baets, baets.roel@skynet.be, 013 32 79 49
Sam Bennekens, bennekenssam@gmail.com, 0494 80 63 70
Saskia van den Berg, berglinden-av@qsources.be, 0478 96 01 71
Yves Vanden Bosch, yves.vanden.bosch@skynet.be, 0478 50 90 06

Leuven: Yves Vanden Bosch,
yves.vanden.bosch@skynet.be, 0478 50 90 06

Linter: Ronny Huybrechts, natuurpunt.linter@gmail.com,
011 78 30 47

Lubbeek: Benny L'Homme, info@natuurpuntlubbeek.be,
0486 02 06 27

Rotselaar: Veerle Vervoort,
vervoort.veerle@gmail.com, 016 30 92 95

Scherpenheuvel-Zichem: Daniël Wouters,
wouters.df@gmail.com, 013 77 71 56

Tielt-Winge: Vera Reusens, verareusens@yahoo.com,
0476 20 82 55

Tremelo: Mieke Van Loo, mieke.van.loo@gmail.com,
016 43 80 40

Velpe-Mene (Bierbeek, Boutersem, Glabbeek, Hoegaarden, Tienen):
Hugo Abts, natuurpunt@velpe-mene.be,
016 73 30 23

Zaventem: Danny Blockmans, 02 757 90 16

Zoutleeuw: Nicole Smeyers,
nsmeyers1@gmail.com, 011 31 13 23, 0497 43 40 87

Hyla Vlaams-Brabant, amfibieën- en reptielenwerkgroep:
Bert Vandebosch, bertvandebosch@hotmail.com,
0495 41 60 21

Vogelwerkgroep Oost-Brabant: Marcel Jonckers,
marcel.jonckers2@telenet.be, 016 81 87 87

GRENZEN VERLEGGEN IN DE GEMEENTEN

**Een gedurfd en ambitieus beleid met
betonstop, ontharding, versterking biodiversiteit in de open ruimte**

Vrijdag 18 januari 2019

Gisteren was het de tweede donderdag op rij dat scholieren op een lesdag naar Brussel stapten om een gedurfd en grensverleggend klimaatbeleid te eisen. 12 500 scholieren die voor een maatschappelijk doel en voor hun toekomst naar buiten kwamen. Als ouder of grootouder kan je hier een mening over hebben, maar het geeft een nieuwe tijdsgeest aan, een nieuw bewustzijn. Het geeft de kloof aan tussen aan de ene kant de kleine stapjes, vaak een processie van Echternach, en van het zgn. haalbare waarvoor de politiek en het beleid kiest, en aan de andere kant wat je mag verwachten of wat nodig is om echt effect te hebben op vlak van klimaat en milieu. Zo'n engagementssignaal van jongeren, die hierdoor hun betrokkenheid op de samenleving van morgen uiten, moet echt als een hefboom dienen om op elk niveau, van gemeente over provincie tot Vlaanderen en Europa, de ambities bij te stellen. Om van het achtervolgen en nahollen om de schade te beperken over te schakelen naar een gedurfd actief en proactief beleid.

Kortelings komen de provincies en, voor het einde van het jaar de gemeenten, met een bindend meerjarenbeleidplan. Het gevaar bestaat dat daar waar het over klimaat, milieu, natuur en omgeving gaat weer zal gewerkt worden met homeopathische recepten, met een verdunning van een verdunning, of met loutere intenties als een vrijblijvende hoogmis zonder effectieve doorwerking of acties. Laat ons het signaal van de scholieren oppakken en durven ambitieus en proactief te zijn.

Krachtiger aanpak nodig

Op de discrepantie tussen kleine remediërende stapjes om de schade te beperken, overgoten met een saus van mooie intenties, botsen we allemaal bij de (non)aanpak van de biodiversiteitscrisis waaronder het noodzakelijke herstel van de biodiversiteit in het landbouwgebied, bij de bescherming van de open ruimte, bij het waterbeheer en bij de groenvoorziening in onze steden in functie van leefbaarheid en klimaatbuffering.

Betonstop (tegen 2040) was dan wel ei zo na het woord van het jaar 2018 maar uit een analyse bleek dat vorig jaar de dagelijkse aanspraak van 6 ha open ruimte verhoogd was tot 7 ha. M.a.w. de vermindering tot 3 ha/dag en finaal tot 0 ha is verder weg dan ooit.

Je moet stekeblind zijn om niet te zien dat buiten de natuurgebieden en de valleien de rest van het landschap een lege groene woestijn geworden is waarin elke boom, elke graff, elke struik als een probleem ervaren wordt. Even erg is dat over het landschap een deken hangt van pesticiden waaronder neonicotinoiden die dodelijk zijn voor alle insectenleven. Of waar het stikstof- en mestprobleem niet alleen de biodiversiteit in het landbouwgebied aantast maar ook in de natuurgebieden. Geen wonder dat uit Duits en Nederlands onderzoek blijkt dat de insectenpopulatie de laatste decennia met meer dan 75% achteruitgegaan is. Hoe kan het ook anders dan dat soorten van het landelijk gebied zoals veldleeuwerik, graspieper, kievit eveneens uit het landschap verdwijnen en we buiten de natuurgebieden naar een stille lente zonder vogelzang gaan. De voorspelling van Rachel Carson met haar boek 'Silent Spring' in de zestiger jaren van vorige eeuw was profetisch.

De belevingswaarde van het landschap verschaalt elke dag. Nochtans, om onze ecologische voetafdruk te beperken, is er nood aan een beleefbaar landschap waar mensen direct in hun omgeving hun quality time kunnen doorbrengen. Zonder elk weekend de wagen te moeten nemen of bij elk verlof in het milieubelastende vliegtuig te springen. Een landschap dat ecosysteemdiensten produceert, een landschap dat kansen geeft aan waterinfiltratie en zoveel meer.

Klimaatbetoging 17 januari 2019

Een programma voor een effectieve aanpak

Wat de scholieren nu doen, nl. onbevangen een beleid eisen dat echt zoden aan de dijk zet, moet ons inspireren om in de komende periode onze beleidsverantwoordelijken op te roepen doeltreffende structurele maatregelen te nemen.

Laat ons eens kijken naar de gemeenten en wat ze allemaal in het meerjarenbeleidsplan van de beleids- en beheerscyclus zouden kunnen opnemen om tot een echte trendbreuk te komen. We spreken dan over een verhoging van de landschappelijke kwaliteit, over klimaatbuffering, over herstel en versterking van de biodiversiteit in de open ruimte en het landelijk gebied.

- Laten we beginnen met het onderschrijven van het principe van de betonstop en te kiezen voor een **moratorium** op aansnijding van nieuwe open ruimten plus een actief beleid van **ontharding**. Het maken van een scan (bv. door het team van de bouwmeester) om na te gaan hoe de gemeente de betonstop kan aanpakken, zou een goed begin kunnen zijn. In de tussenperiode zou een reglement kunnen helpen om, zoals bij de provinciale waterverordeningen of zoals bij de boscompensatie, bindende maatregelen op te leggen voor een moratorium op het verder inpalmen van de open ruimten. In geen enkel gemeentelijk meerjarenbeleidsplan zou het principe van de betonstop en een moratorium voor het behoud van de open ruimten mogen ontbreken. Het argument van de kosten is een vals argument, want uit een studie van de Vlaamse Overheid blijkt dat niets doen op termijn juist het meest kostelijk is.
- Bij de betonstop kunnen de gemeenten het goede voorbeeld geven: nog steeds worden **trage wegen** verhard en veranderen de landwegen steeds meer in een netwerk van lussen van betonwegen die versneld het oppervlaktewater afvoeren en sluipverkeer genereren. Ook hier moeten we durven een halt toe te roepen aan de verharding en voorstellen te doen voor ontharding. Meer en meer heeft het landelijk gebied belevingsfuncties die in een verbrede plattelandseconomie van belang zijn en gebonden zijn aan onverharde wegen: paardrijden, joggen, mountain biken, gravelbiken, hiken en wandelen. Dit met luide stem naar voor durven brengen is een opdracht.
- Dikwijls worden schouders van holle wegen en graften en zelfs onverharde landwegen ingeploegd. Om dat te vermijden is een duidelijke markering met **'vissenakertjes'** een effectief voorbehoedsmiddel. Ook nuttig is een reglement dat oplegt om bv. een 1 meterstrook langs de schouders van holle wegen en landwegen vrij te houden van bewerking. Dat is tevens zeer effectief qua erosiebestrijding. Trouwens, sinds kort moet een 1 meterstrook langs elk waterlichaam (de wettelijke verzamelnaam van onbevaarbare waterlopen, niet-geklasseerde waterlopen en grachten) vrijgehouden worden van cultuurbewerkingen. Dit heeft positieve effecten op de waterkwaliteit en ongetwijfeld ook op de landschappelijke kwaliteit en de biodiversiteit. Kwestie is de handhaving hiervan. Die handhaving zou echter geen probleem mogen stellen. In de pijler 1 van het Europees landbouwbeleid (de inkomenssubsidie) is het respect voor deze landschapselementen opgenomen als een flankerende en noodzakelijke voorwaarde (zgn cross compliance). Niet-naleving kan dus zeer grote financiële consequenties hebben voor de landbouwer. En verder zijn ons recente gevallen van een GAS-boete voor het inploegen van

taluds bekend. Zelfs in het zo landelijke Hoegaarden.

Dergelijke instrumenten zouden de gemeenten dan ook moeten inzetten. Het behoud van een onverhard landwegennet en het behoud van de taluds en schouders – beide belangrijk voor de landschappelijke versterking – zouden dus hun plaats moeten krijgen in het meerjarenbeleidsplan.

- Er is de **kwaliteit van de open ruimte** en van het landbouwgebied. Vele gemeenten ervaren bomen, beboste taluds en holle wegen, wegbermen enz. als een probleem. Uitgegroeide bomen in holle wegen worden gekwalificeerd als het resultaat van achterstallig onderhoud. Een bermbeheerplan of een beheerplan voor holle wegen vertrekt veelal vanuit de optiek: 'achterstallig onderhoud aanpakken en vermijden dat jonge bomen oude bomen worden'. Ook wat betreft het overig landbeheer zitten we in eenzelfde schuitje. 90% van de ruimtelijke **anti-erosiemaatregelen** zoals de overal opduikende erosiebekkens bij de ingang van de dorpen, de strowallen enz. zijn begrijpelijk maar end of the pipe maatregelen die de oorzaken niet aanpakken.
- Een structurele oplossing zou een **bindend landschapsplan** zijn voor een dooradering van het landschap met een vaste landschapsstructuur van stroken die tot het openbaar domein behoren. We denken aan houtkanten, bosstroken, struweel, verbrede schouders en bermen met struiken, hagen en permanente brede structuur- en soortenrijke grasstroken. Zo'n aanpak zou een geïntegreerde benadering van waterbeheer, landschapsversterking, biodiversiteit en landschapsrecreatie kunnen opleveren. En is essentieel indien we de biodiversiteit en de belevingswaarde van het landschap willen garanderen. Helaas komt het niet op de agenda omdat het als 'onhaalbaar' aanzien wordt. Dit paradigma moeten we doorbreken door duidelijk te wijzen op wat er nodig is en wat er zou moeten gebeuren.

Laat ons de lessen van de scholieren tot ons nemen en logische en evidente dingen durven op de agenda plaatsen. De instrumenten zijn er wel degelijk bv. in de koffer van landinrichting. Trouwens, in het kader van de lopende ruilverkavelingen zouden de instrumenten die nu nog steeds inzetten op schaalvergroting en betonnering evenzeer kunnen

Vissenakertjes: zo genoemd naar Vissenaken waar in de ruilverkaveling kleine betonnen grondpalen gebruikt werden om inploegen van onverharde wegen te voorkomen. Foto Hugo Abts

ingezet worden voor een bindend landschapsplan en -inrichting die aan de bovengenoemde kwaliteitseisen voldoen. Aanvullend op deze vaste landschappelijke structuur in openbaar domein of in natuurbeheer zou een krachtig beleid van pijler 2 met beheermaatregelen uit het pakket beheerovereenkomsten een grote stap in de goede richting kunnen betekenen. Als dan ook Europa werk zou willen maken van een echt beleid tot banning van de neonicotinoïden en andere voor de biodiversiteit nefaste pesticiden dan zouden we reuzensprongen vooruit kunnen maken.

- **Bosuitbreiding en bosbehoud** in de gemeente zijn ook punten die duidelijk thuishoren in een meerjarenbeleidsplan. De gemeenten kunnen hier zelf initiatief nemen en in elke gemeente zijn er kansen. De gemeenten zijn sinds enkele jaren ook volledig en uitsluitend bevoegd voor het verlenen van de bebossingsvergunning in het kader van Veldwetboek. In het verleden stelden we vast dat vele bebossingskansen verloren gingen omdat deze vergunning geweigerd werd. In het licht van de huidige klimaatproblematiek is het ondenkbaar dat de gemeenten dit instrument inzetten om bosuitbreiding te voorkomen.
- Verdere uitbreiding van oppervlakte natuurgebied is een andere en absolute voorwaarde om de biodiversiteitscrisis aan te pakken. De bestaande snippers moeten worden aaneengebreid tot samenhangende complexen. In elke gemeente bouwt o.m. Natuurpunt **reservaten** uit. In het nieuwe natuurdecreet is hier een beheerplan type 4 voor nodig. In het verleden gaven gemeenten bij de adviesverlening dikwijls een negatief advies voor de ontwikkeling van reservaten in de gemeente. Nochtans betekenen deze gebieden voor de gemeenten een kans. Het zou logisch zijn dat een gemeente de erkenning van natuurreservaten of het tot stand komen van natuurgebieden type 4 bevordert. De gemeente zou verder kunnen ondersteunen door een gemeentelijk subsidiereglement voor de uitbouw en aankoop van natuurreservaten. Ook bij maatregelen voor natuurinrichting, samengaan van natuur en erfgoed en de educatieve werking rond deze natuurgebieden zou zo'n gemeentelijke ondersteuning een groot verschil kunnen maken. Weerom aandachtspunten voor het komend meerjarenbeleidsplan.
- De twee laatste jaren voerde Natuurpunt Oost-Brabant de campagne 'Robuuste Valleisystemen voor klimaatbuffering en versterking biodiversiteit'. De les die we hieruit trekken is dat we onze **valleien als samenhangende systemen** moeten zien waar rivier en water terug ruimte krijgen. Daartoe dienen deze valleien bebouwingsvrij te blijven of waar mogelijk gemaakt te worden. En verder, ze opdelen in een lappendeken van strijdige functies maakt overstrooming en ontwikkeling van een robuust vallei- en riviersysteem eigenlijk onmogelijk. Je kan niet op één perceel de waterhuishouding herstellen en op het aangrenzende perceel aan diepe ontwatering voor intensieve landbouw doen. Net zomin dat je een klein beetje zwanger kunt zijn, kan je een gesegmenteerde vallei laten functioneren als klimaatbuffer om bij piekdebieten de komgronden te laten overstromen. Dan wordt elk echt overstromingsgebied (meestal waar een reservaat gelegen is) gewoon een slibvang met alle desastreuze gevolgen vandien, zeker voor de biodiversiteit.

Winterse waterberging in Vierkensbroek. Foto Achiel Feyaerts

- Trouwens, de droge zomer van 2018 en het dreigend watertekort nopen ons om het klassiek waterbeheer met zijn steeds diepere jaarlijkse ruiming van de grachten en beken in het najaar in vraag te stellen. Ook bij het **waterbeheer** is een beleid noodzakelijk in functie van waterretentie en – infiltratie en het tegengaan van te snelle afvoer van de winterse watertafel. Op het niveau van de Vlaamse Milieumaatschappij wordt wel over waterconservatie en hermeandering gesproken maar bij het beheer van de waterlopen en waterlichamen op lokaal niveau zien we dat systematisch ruimen in functie van een versnelde afvoer nog steeds de regel is. Waar de gemeenten hun waterbeheer gedelegeerd hebben aan de provincie (en de provincie op haar beurt aan de Wateringen) is het waterbeheer gericht op snelle afvoer nog steeds de regel en waterconservatie de uitzondering. Waarom geen inventaris maken van de waterlichamen die beheerd worden in functie van de waterconservatie? Ook bij het hermeanderen – zelfs door de Vlaamse Milieumaatschappij- zien we dat het zeer gesegmenteerd gebeurt: niet waar het wenselijk is maar waar er toevallig een beheerd natuurgebied aanwezig is... Ook daar zou een meer globale aanpak aangewezen zijn.

Hugo Abts
voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant

Naschrift 28 januari 2019

Op donderdag 24 januari waren er niet minder dan 35 000 scholieren in Brussel en op zondag 27 januari was er de tot dan toe grootste klimaatbetoging met 70 000 deelnemers. Het is duidelijk dat we op een omslagpunt zitten. Nu komt het erop aan ook in de gemeenten gedurfde en effectieve sprongen voorwaarts te maken. Een betonstop, meer bos en natuur en een versterking van de landschapsstructuur, en dit alles om de klimaat- en biodiversiteitscrisis te ondervangen.

voor Klimaatbuffering en Versterking Biodiversiteit

Cyclus Lezingen

in het kader van de campagne 'Robuuste valleisystemen' van Natuurpunt Oost-Brabant

Ook in 2019 loopt onze campagne 'Robuuste valleisystemen voor klimaatbuffering en versterking biodiversiteit' nog door, en dit tot 30 juni. We hebben het thema gelanceerd op het symposium bij onze Algemene Vergadering van februari 2017 met een aantal gerenommeerde sprekers. Ook het symposium van februari 2018 stond in dit teken. Er zijn folders en rolbanners gemaakt die als tentoonstelling kunnen dienen voor onze afdelingen. Er zijn tal van activiteiten – thematische excursies, publieksactiviteiten, Walk for Nature – georganiseerd. En nu staan op het programma van 2019 een reeks lezingen over het thema, gespreid over het werkingsgebied.

In deze cyclus van 5 lezingen geven we een samenhangend overzicht over de kansen en mogelijkheden die onze riviervalleien bieden voor klimaatbuffering en versterking biodiversiteit. Je kan de ganse cyclus volgen of één of meerdere lezingen meepikken. Voor leden is de deelname aan deze lezingen gratis. Niet-leden betalen € 5. Inschrijven op voorhand is niet strikt noodzakelijk maar wordt wel op prijs gesteld: npob@natuurpunt.be

De thematiek blijft de gemoederen beroeren, zowel de klimaatverandering als de biodiversiteitscrisis. Met deze campagne wil Natuurpunt Oost-Brabant toekomstgericht en strategisch denken. Meer natuur en functionerende valleisystemen zijn één van de goedkoopste en meest effectieve antwoorden op beide problemen. Het blijft echter niet bij praten en sensibiliseren. Door het aankoopbeleid van Natuurpunt en het in beheer nemen van natuurgebieden zijn onze Hagelandse en Midden-Brabantse valleien onomkeerbaar in de richting van meer natuur en herstel van de waterhuishouding geduwd. Deze natuurgebieden vragen nu om uitbouw tot grote samenhangende complexen in een omvattend valleisysteem met ongestoorde waterhuishouding en valleibrede ruimte voor de rivier. Zo kunnen de valleien terug optimaal functioneren en een essentiële rol spelen in klimaatbuffering en behoud van de biodiversiteit.

Met de lezingen willen we concrete voorbeelden uit ons werkingsgebied belichten van hoe het zou moeten en hoe het kan om resultaten te behalen.

Hier het hele lijstje van lezingen. Intussen zijn er al twee voorbij. Noteer alvast de overblijvende data ook in je agenda.

Donderdag 31 januari 2019

Lezing Velpe en Complex Aronst Hoek (Gete en Melsterbeek)

Sprekers: Jorg Lambrechts (Velpe) en Pieter Abts (Aronst Hoek)

Locatie: Natuur.huis De Gors, Metselstraat 75, Vissenaken

Donderdag 14 februari 2019

Lezing Sigma Demer

Sprekers: Luc Vervoort en Klaas Rykaert van De Vlaamse Waterweg

Locatie: Bezoekerscentrum Webbekomsbroek, Omer Vanaudenhovelaan, Diest

Zaterdag 23 februari 2019, 14u00

Toelichting Life: natuurontwikkeling en herstel vallei in de praktijk

Excursie Vierkensbroek

Gidsen: Luc Vervoort en Bram Cannaerts

Afspraak: Bezoekerscentrum Huize Ernest Claes, parking aan het station van Zichem, 15 minuten stappen. Laarzen meebrengen

Daarna vanaf 17u00 Algemene vergadering NPOB.

Info: p. 27 van dit tijdschrift

Donderdag 14 maart 2019, 20u00

Lezing Visie op natuurontwikkeling in de Hagelandse Vallei

Spreker: Tobias Ceulemans

Locatie: Kloosterhof, Kerkplein 1, Sint-Pieters-Rode

Donderdag 28 maart 2019, 20u00

Lezing Groene Vallei

Sprekers: Ewoud L'Amiral en Sarah Tilkin (Life)

Locatie: BC Groene Vallei, Lelieboomgaardenstraat 60, Erps-Kwerps (Kortenbergh)

Zondag 30 juni 2019

Afsluiting campagne robuuste valleien

Locatie: Orangerietent, Wagenhuis, Horst, Horststraat 28, Holsbeek

Lezing Tobias Ceulemans. Foto Christine Daenen

IN DE KIJKER...

Fondsenwervingsactie NATUURMUNT

Knutsel je eigen spaarpotje en spaar je rosse muntjes voor de natuur in jouw buurt.

Je hebt het ongetwijfeld al meer gelezen in dit tijdschrift, de uitbouw en de verwerving van natuurgebieden is essentieel voor de biodiversiteit en het klimaat, maar het kost ons handenvol geld om de restfinanciering daarvan rond te krijgen.

In dat kader starten we dan ook met een nieuwe fondswervingsactie waarbij we iedereen oproepen om de rosse muntjes die dit jaar wellicht in onbruik zullen geraken, te sparen voor Natuurpunt, met name voor een natuurgebied in je eigen gemeente of streek.

Bijgevoegd vind je in het tijdschrift een vouwplan van een spaarpotje dat je zelf of met je kinderen makkelijk in mekaar kan knutselen. Het plannetje en de handleiding vind je op de volgende website: www.natuurpunt.jimdofree.com. Je kan meerdere spaarpotjes in mekaar knutselen en verspreiden bij familie en vrienden of bij je plaatselijke winkelier.

Rosse **centen** **voor** **natuur** **in je buurt!**

De gespaarde muntjes bezorg je ten laatste op 30 juni, aan de plaatselijke

afdeling, waarvan je de contactgegevens op diezelfde website kan vinden. Of je kan ze ook meenemen en afgeven op één van de focusactiviteiten (zie telkens in dit tijdschrift.) Tenslotte kan je er ook mee terecht op ons regionaal secretariaat te Leuven, Leuvensestraat 6, Kessel-Lo.

De actie zal wellicht tijdens de tweede helft van het jaar verder lopen, maar zodoende krijgen we reeds een zicht op de mate van succes van de actie.

Vele kleintjes maken één groot. Hoe meer we met zijn allen sparen, hoe meer natuur we kunnen aankopen.

Kristof Bauwens en Jan Van den Bergh

www.natuurpunt.jimdofree.com

Natuurpunt Lubbeek *boomt* thuis en in Luadas Portugal

Voor Natuurpunt Lubbeek wordt 2019 een 'BOMENJAAR'.

We beseffen het in Vlaanderen spijtig genoeg nog niet allemaal maar bomen hebben een belangrijke milieu- en klimaatregulerende functie. Helaas is Vlaanderen één van de bosarmste regio's in Europa is. In Lubbeek lijkt de situatie allicht beter door de mooie en grote kasteeldomeinen en de natuurgebieden, maar ook hier moeten we ons maximaal inzetten voor het behoud en uitbreiden van deze groene longen. Niet voor niets kreeg ons ledenfeest en lokale algemene vergadering van 22 februari 2019 de titel mee van 'Natuurpunt Lubbeek BOOMT'.

We geven het werkwoord 'bomen' dus overduidelijk een positieve betekenis, in tegenstelling tot de gangbare betekenis (langdurig en uitgebreid praten over minder belangrijke zaken). Bomen zijn super belangrijk! Niet alleen in Lubbeek of in Vlaanderen, maar overal op deze wereldbol!

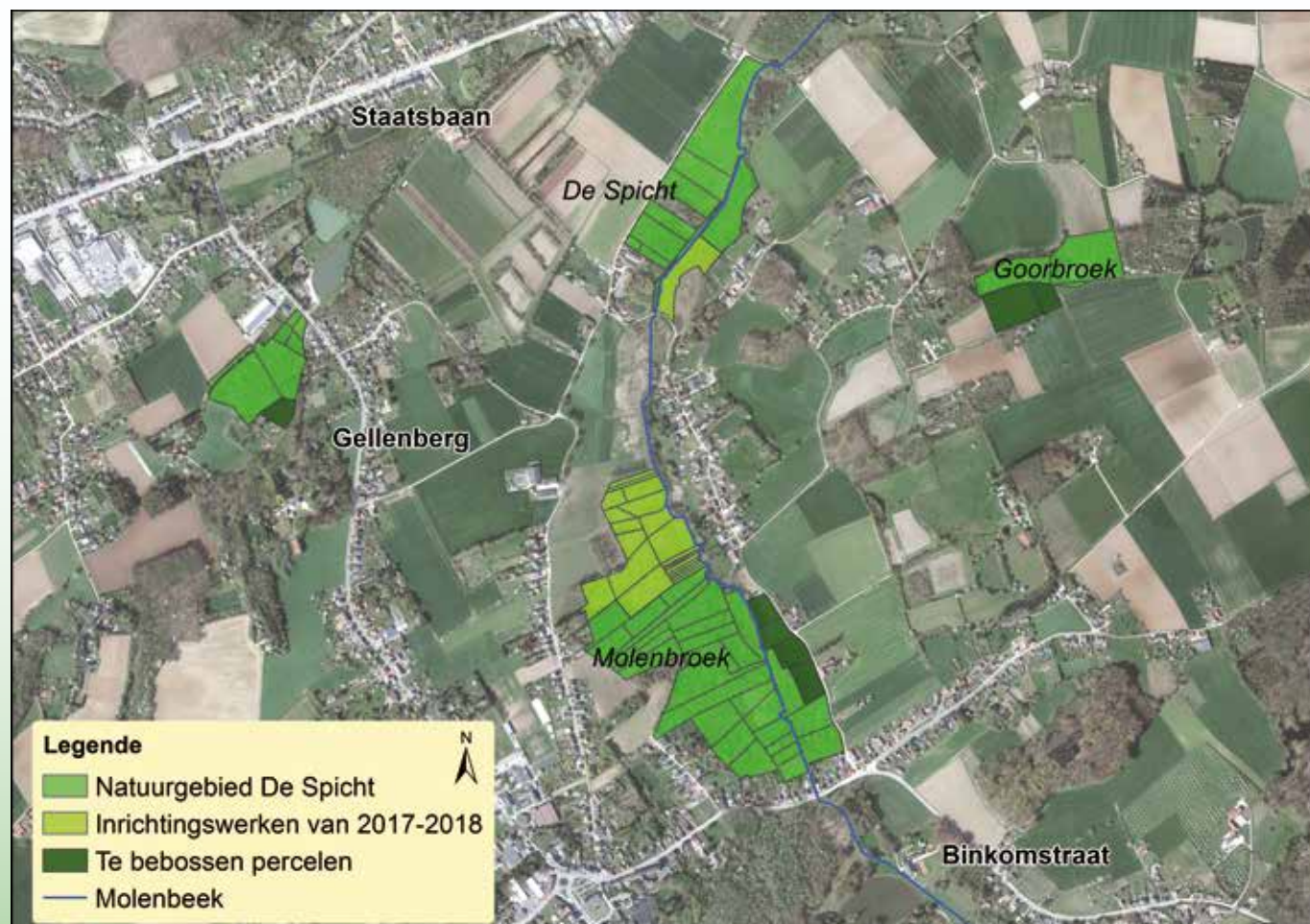
Natuurpunt Lubbeek gaat hier werk van maken in 2019! Niet alleen in Lubbeek zal er bijkomend bos gerealiseerd worden in het natuurgebied De Spicht, we gaan dit ook doen in het Portugese Luadas!

Je leest het goed, niet alleen thuis in Lubbeek maar ook in Portugal!

Lubbeek

In de vallei van de Molenbeek werden in 2017 in het deelgebied Molebroek van het natuurgebied De Spicht langs de Broekstraat belangrijke en uitgebreide inrichtingswerken uitgevoerd. Die gebeurden in het kader van het Europees herstelprogramma LIFE Hageland, met als doel een soortenrijk blauwgrasland en glanshaverhooiland verder te laten ontwikkelen. Op bepaalde percelen was het hiervoor noodzakelijk om de houtopslag te verwijderen. Die verwijdering gaan we spontaan en ruimschoots

Kaart percelen natuurgebied De Spicht

Bomenbrunch
zondag 31/03/2019
Feestzaal Libbeke
Lubbeek

compenseren door het aanplanten van nieuw bos (in totaal zo'n 4 ha) op percelen van Natuurpunt langs de Molendries, Goorbroekweg en Konneminweg. Deze activiteit zal doorgaan in het weekend van 23 en 24 november tijdens 'Dag van de Natuur' en 'Bos voor iedereen'.

Het officiële startschot voor ons Lubbeeks bomenjaar werd gegeven op 26 januari door het aanplanten van een winterlinde (*Tilia cordata*) als herdenkingsboom voor Paul Vanoyenbrugge, ons verleden jaar overleden bestuurslid, grondlegger van Natuurpunt Lubbeek en natuur- en Natuurpunt-liefhebber in hart en nieren.

Voor, tijdens en na de brand. Foto Else Leeft

Luadas / Benfeita (Portugal)

Enkele jaren geleden week Jan Creuwels, een jonge, noeste natuurliefhebber en Lubbeeks Natuurpunt-vrijwilliger, uit naar het Portugese Luadas (Benfeita) waar hij sindsdien een bio-boerderij uitbaat.

In 2017 en 2018 sloeg het noodlot in Portugal toe. Het land viel ten prooi aan meer dan 145 zeer grote bosbranden. De menselijk tol was eveneens zwaar. Meer dan 100 mensen lieten het leven in de branden. De noodtoestand werd afgekondigd. Naast het grote menselijke leed en de afgebrande woningen werden gigantische oppervlakten natuur en bos door de vlammenzee verwoest. De boerderij van Jan kon gelukkig gevrijwaard worden maar van de prachtige natuur blijft alleen een zwarte en kale vallei over.

Natuurpunt Lubbeek gaat Jan, samen met een aantal vrijwilligers en met zijn ouders Fons en Ghislaine, in Luadas een handje toesteken om de natuur in de buurt te herstellen. Vernielde bomen zullen we verwijderen en streekeigen soorten, zoals o.a. steeneik, Iberische eik, Portugese eik, kurkeik, laurierkers, aardbeiboom e.a. zullen we aanplanten.

We zoeken daarvoor nog een aantal vrijwilligers. Het wordt wel degelijk een werkweek, weliswaar afgewisseld met enkele ontspanningsmomenten. Vermoedelijk reizen we naar Luadas tijdens de herfstvakantie van maandag 28 oktober tot zondag 3 november 2019 (exacte data van heen- of terugreis kunnen nog wijzigen). Reis-, verblijf- en maaltijdkosten zijn voor onze rekening. Uit de opgegeven kandidaten zal het gewenste aantal geselecteerd worden.

Om deze kosten te kunnen dragen, organiseren we samen met 'familie Creuwels & vrienden' een **'Bomenbrunch' op zondag 31 maart 2019 in feestzaal Libbeke, Gellenberg 16 in Lubbeek**. Jij komt toch ook met het hele gezin genieten van een heerlijke brunch al dan niet voorafgaand of na een gegidste wandeling in de Lubbeekse natuur? Met die gidsen bezoek je plekje in natuurgebied De Spicht die slechts onder begeleiding mogen betreden worden.

Ook zullen we Pastéis de Nata (Portugese roomtaartjes, de lokale trots) en Portugese tegeltjes (als tegeltje of onderzetter) verkopen. Alle opbrengsten komen zowel het Lubbeekse als het Portugese project ten goede.

Voor inschrijvingen, bijkomende en gedetailleerde info over alle onderdelen van deze initiatieven kan je terecht op www.natuurpuntlubbeek.be, info@natuurpuntlubbeek.be of 0486 02 06 27.

Voor meer info: zie ook bij de focusactiviteiten p. 24 van dit tijdschrift.

Vlindercursus, Lubbeek

April-mei 2019

Organisatie: Natuurstudiewerkgroep Hagelandse Heuvelstreek in samenwerking met Natuurpunt Lubbeek

Theorielessen: woensdag 24 april en 8 mei 2019 van 19u30 tot 22u00, in feestzaal Santro, Tiensesteenweg (tegenover kerk), Binkom

Lesgever: Joeri Cortens

Excursies: o.l.v. Bert Derveaux op 20 april, 4 mei en 25 mei 2019 van 14u00 tot 17u00

Deelnameprijs: leden € 30, niet-leden € 50 (worden dan wel automatisch lid NP). Te storten op rekeningnummer van Natuurpunt Lubbeek BE68 9730 8679 5634, mededeling 'Vlindercursus Lubbeek'. Na betaling ben je ingeschreven.

Inschrijven: gerda.vanhoovels@gmail.com of 016 62 21 67

L. kaasjeskruid en
R. groot dikkopje.
Foto's Gerda Van Hoovels

Genieten van de voorjaarsflora in domein Bergenhof, Wersbeek

Zondag 14 april 2019

Aan het eind van de winter of vroeg in het voorjaar zijn in onze rijkere bossen vaak hele bodemoppervlakken bedekt met de bosanemoon, *Anemone nemorosa*. De witte bloemen staan zo dicht bij elkaar dat je zou kunnen denken dat er nog plakken sneeuw in het bos liggen. De bloemen staan allemaal apart op een steel met drie bladeren. En het lijkt of ze zich allemaal op de zon richten om zoveel mogelijk voorjaarswarmte te ontvangen. Tevens kunnen we genieten van de bloei van narcissen! Vervolgens wandelen we verder via holle wegen naar de hoogvlakte van de Wijndries. Onderaan de Wijndries aan de Pijnbeek bezoeken we ook nog een interessant natuurgebied met kikkerpoelen.

Afspraak: 14u00, parking Sint-Laurentiuskerk, Halensebaan 72, Molenbeek-Wersbeek
Organisatie: Natuurpunt afdeling Bekkevoort
Info: 0477 27 14 03, natuurpuntbekkevoort@skynet.be

Bosanemoon. Foto Paul Van Nuffel

AANBOD 2019

CURSUS IN DE KIJKER

**VOORDEEL
PAKKET!**

3 CURSUSSEN VOOR SLECHTS

80 EURO

(VOOR NATUURPUNT LEDEN,
NIET LEDEN = 110 EURO)

VOGELZANG ROND HUIS EN TUIN

Een van de mooiste natuurervaringen blijft toch nog altijd het beluisteren van het ochtendconcert van de vogels. Maar voor heel wat mensen met een gezonde interesse voor natuur is het ook behoorlijk frustrerend dat ze vaak niet weten wie er achter de micro zit.

In deze basiscursus leren we stap voor stap de courantste vogelzangen herkennen. We richten ons hierbij op de vogels die we in onze tuinen kunnen horen. Verder leren we ook waar en wanneer vogels vooral zingen en van elke behandelde soorten wordt de levenswijze en het voorkomen kort belicht.

DATA 2019: Theorie: 18/02 & 18/03 (van 19.30 tot 22.30 uur)

Praktijk/Excursie: 23/03 & 27/04 (van 07.00 tot 10.00 uur)

SCHERMBLOEMIGEN

Deze gevorderdencursus handelt over de Schermbloemenfamilie (Apiaceae), onder plantenkenners berucht als 'moeilijk' omwille van de opmerkelijke uniformiteit. Het herkennen van schermbloemen vergt niet alleen ervaring met plantendeterminatie, maar ook oog voor detail, want de verschillen tussen soorten zijn vaak onopvallend. Zo onder meer is de samenstellingsgraad van de bladeren een belangrijk kenmerk. Bovendien helpt het flink wanneer je over een goede neus beschikt, want heel veel schermbloemen hebben een kenmerkende geur.

Denk maar aan 'keukenkruiden' zoals Anijs, Koriander, Pastinaak, Peen, Peterselie, Selder en Venkel.

DATA 2019: Theorie: 21/05 & 04/06 (van 19.30 tot 22.30 uur)

Praktijk/Excursie: 08/06 & 14/09 (van 09.00 tot 12.00 uur)

NATUURFOTOGRAFIE VOOR GROENTJES

Natuur fotograferen kan je óók in de stad, buiten de klassieke natuurreservaten. Zelfs met een smartphone of eenvoudig fototoestel kan je interessante, indrukwekkende, veelzeggende en zelfs mooie foto's nemen. In deze cursus maak je kennis met de belangrijke elementen van de fotografie: de belichting, de keuze van het onderwerp, maar vooral: de mogelijkheden die de natuur je biedt en de boodschap die jij als fotograaf wil meegeven met je beeld. Er wordt zo weinig mogelijk ingegaan op het merk van je camera, maar je krijgt wel tips om tijdens het fotograferen je beeld zo goed mogelijk vast te leggen.

Er is geen voorkennis vereist. Ook gebruikers van smartphones en kleine fototoestellen zijn welkom.

DATA 2019: Theorie: 28/11, 5/12 & 19/12 (van 19.30 tot 22.30 uur)

Praktijk/Excursie: 14/12 (van 09.30 tot 12.30 uur)

LOCATIE CURSUSSEN:

Bezoekerscentrum Webbekoms Broek, Omer Vanaudenhovelaan, 3290 Diest

INSCHRIJVEN (max 30 deelnemers!)

Inschrijven via de website van Natuurpunt: www.natuurpunt.be

HALVE MAAN
PROVINCIEDOMEIN
VLAAMS-BRABANT

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Vlaanderen
provincie

Zet het op de kalender Natuurpunt Diest

Cursusaanbod

In 2018 konden jullie ons cursusaanbod wel smaken. Met name de roofvogelcursus trok veel deelnemers, maar ook de andere cursussen waren goed bezocht.

In 2019 zetten we deze lijn verder.

Zie aankondiging vorige bladzijde.

- Aansluitend bij de cursus **'Planten voor beginners'** organiseren we in 2019 een cursus **'Schermbloemigen'**.
- En voor iedereen met een basiskennis over natuur, die zich wil bekwalen in het overbrengen van deze kennis, organiseren we op woensdagvoormiddag de cursus **'Natuurgids'**.
- Maar ook aan beginners wordt gedacht:
De cursus **'Vogelzang rond huis en tuin'**, en de cursus **'Natuurfotografie voor groentjes'** zijn beide gericht op mensen met weinig voorkennis over het onderwerp.

Deelnameprijs: de drie korte cursussen kosten € 30 per persoon voor Natuurpuntleden, € 40 voor niet-leden.

Inschrijven: via de website van Natuurpunt op de activiteitenkalender, of stuur een mailtje naar berglinden@qsources.be dan sturen we je de rechtstreekse link per mail.

Activiteiten

Naast de cursussen organiseren we ook andere activiteiten. De komende weken staan de volgende ontmoetingsmomenten op het programma.

Op 23 februari 2019, 16 maart of 27 april ben je welkom in Dassenaarde voor onze beheernamiddagen: werken aan een betere natuur:

- Op 23 februari en 27 april verwachten we je om 13u30 uur aan de veldschuur in Dassenaarde, Asdonkstraat 49, Molenstede.
- Op 16 maart gaan we werken op de Lazarijberg en spreken we om 13u30 af aan de Watertoren bovenop de Lazarijberg.

Voorzie telkens kleding die tegen een stootje kan en stevig schoeisel. Enkele dagen op voorhand ontvangt iedereen die op de mailinglijst staat een mail van onze conservator Filip waarin hij vertelt wat we gaan doen. Als je deze mail ook graag zou ontvangen stuur dan een mailtje naar filip.meyermans@kynet.be.

Op 19 mei 2019 staat de traditionele Run for Nature weer op het programma.

Dit is een jogging van 5 of 10 km door Dassenaarde en Asdonk. Beide afstanden starten tegelijkertijd om 10u00. Het parcours gaat bijna helemaal over onverharde wegen. En omdat we werken met begeleiding op de fiets, is deze jogging zeer geschikt voor ouders en kinderen aangezien niemand echt verloren kan lopen. Het is een heerlijke manier om Dassenaarde te verkennen, dus neem zeker eens deel.

Inschrijven: vanaf 9u15 aan de start. Parking op de speelweide van Dassenaarde. Vandaar 5 min. stappen naar de start.

Start: 10u00 aan de veldschuur bij het Bolhuis, Asdonkstraat 49, Molenstede.

Deelnameprijs: € 3 (€ 1 voor Natuurpunt-leden op vertoon van hun lidkaart).

Graag tot ziens op één van deze activiteiten!

Info: Saskia van den Berg 0478 96 01 71, qberglinden@qsources.be

RunforNature. Foto Frans Vanhoeveveld

14de Vorsdonkloop en Statiekermis in Gelrode

Zaterdag 25 en zondag 26 mei 2019

Zaterdag 25 mei 2019

14de Vorsdonkloop door Vorsdonkbos-Turfputten in Gelrode
Programma:

- 14u30: Orchideeënwandeling vanaf het stationsplein
- 15u30: pannenkoekenloop voor kinderen
- 17u00: start Vorsdonkloop:
 - 1 ronde 4,3 km
 - 2 rondes 8,7 km
 - 3 rondes 13 km

Inschrijvingen: pleintje einde Vorsenzang – Wipstraat te Gelrode vanaf 16u00

Uitslagverwerking: i.s.m. Sporta

Deelnameprijs: € 5 / € 2 voor kinderloop, € 4 leden Sporta

Kleedkamers: Sportschuur Gelrode, Pastoor Dergentstraat 46 Gelrode

Randanimatie: drank- en eettentent (o.a. pensen met appelmoes en pannenkoeken), voor de jongsten springkasteel + speelstraat i.s.m. De Klinker Aarschot, optredens van o.a. fanfare De Dalgalmen en Sexy Lexy and his Musicbar.

Zondag 26 mei 2019

Statiekermis

Programma:

- 7u00: Vroegochtendwandeling door Vorsdonkbos-Turfputten,
- 9u00: aansluitend ontbijt + bubbels + aperitiefconcert met Daniële Van Os

Deelnameprijs: € 12

Vooraf inschrijven voor ontbijt op vorsdonkloop@gmail.com.

Vorsdonkloop. Foto's Erwin Rooms

Natuurpunt Herent organiseert

Vegetarische eetdag

26ste editie

Zaterdag 16 maart 2019

Laat je smaakpapillen ook dit jaar weer aangenaam verrassen.

Menu aan € 20 bestaande uit...

- drankje van de kaart
- soep
- vegetarisch hoofdgerecht
- keuze uit ons uitgebreid dessertsbuffet

Afspraak: vanaf 12u00 tot 14u00 en vanaf 17u00 tot 20u30 in de 'Warotzaal' Warotstraat, Winksele

Vooraf inschrijven noodzakelijk: Filip Vandekeybus, 0475 55 35 41 of filip@vandekeybus.be

Zondag 14 april 2019

Lentewandeling in het waterrijke Kastanjebos.

Thema: water voor iedereen

Na een rondgang, als kennismaking met het waterrijke alluviale bosgedeelte van het Kastanjebos, zetten we de wandeling verder in het domein van de waterwinning. Deskundigen van de Watergroep laten ons

kennismaken met de werking van het waterproductiecentrum, pompputten en peilputten. Er is aandacht voor de permanente wisselwerking tussen grondwaterstanden en vegetatie. Een mogelijke piste om de tweespalt tussen waterwinning en natuurbehoud in het Kastanjebos door ingrepen af te zwakken, wordt toegelicht, en dit op basis van een door het Agentschap voor Bos en Natuur geleide ecohydrologische studie.

Afspraak: 14u30, toegang natuurgebied Kastanjebos, Lipselaan, Winksele

Opgelet: aangepast schoeisel is sterk aanbevolen. Buggy's en rolstoelen zijn, gezien de terreinomstandigheden, niet bruikbaar.

Deelname: gratis

Info: Joris De Coster, 016 22 08 52

Zondag 19 mei 2019

Natuur in de stad, Brussel

Uitstap met Natuurpunt Herent, thema 'Natuur in de stad'. Bezoek aan de groene gebieden in Brussel.

Info: Chris Leflere, 0476 49 10 58

Natuurpunt Leuven Focusactiviteiten

Zondag 17 maart 2019

Engels plein en Keizersberg, what's in a name?

Een erfgoedwandeling langs 2 verschillende plaatsen die én nauw verbonden zijn én toch elk een wereld apart vormen: het Engels plein en de Keizersberg te Leuven.

Voor concrete info: zie Focusactiviteiten op p. 24

Zaterdag 30 maart 2019

Uilenfietstocht in Wijmaal

Onze gids: uilenspecialist Eddy Sente.

We fietsen over een afstand van ongeveer 5 à 6 km met verschillende stopplaatsen onderweg.

We hopen zeker steenuil, bosuil en kerkuil te horen.

Voor concrete info: zie Focusactiviteiten op p. 24

Vrijdagavond 26 april 2019

Tussen vlier en beek

ama teu rama

NATUURPUNT LEUVEN
EN
MANNENKOOR TERPANDER
O.L.V. KOEN VITS

Tussen vlier en beek

NATUUR- EN MUZIEKBELEVING
IN HET KADER VAN AMATEURAMA 2019

26 APRIL, 19u00
ABDIJ VAN VLIERBEEK
KESSEL-LO

Terpander Info & tickets **VVK/ADD**
terpander.be Studenten €6/€8
natuurpuntleuven.be Niet-studenten €8/€10

Zondag 26 mei 2019

Dijle Levend door Leuven

Deze keer verkennen we de Voer van aan de 'Cuythoeck' tot aan de monding in de Dijle. Yves Vanden Bosch geeft uitleg over Natuur in de Stad en de Dijle.

Het Leuvens Historisch Genootschap geeft uitleg over het historisch erfgoed in de Leuvense binnenstad.

Voor concrete info: zie Focusactiviteiten op p. 26

Za 2 maart @ Waaiberg
Startschot: 21u
Ten voordele van
nieuw natuurgebied Dalemhof!

Leden: €5
Niet-leden: €7
Verkleed als
dier/plant: €0

 Natuurpunt Leuven

2019:

Jaar van de waarheid voor natuur en landschap in ruilverkaveling Willebringen

129 ha bijkomende natuur en 61 km brede natuur en landschapsbuffers

De ruilverkaveling zal de toekomst bepalen van het landschap in de streek van Opvelp tot Meldert en van de taalgrens tot de steenweg Leuven-Tienen, inclusief het landelijk gebied van Tienen en Vertrijk, Neervelp en Willebringen. In het goedgekeurd structuurplan is o.m. de versterking van natuur voorzien door bijkomend 129 ha toe te voegen. Ook werd meer dan 61 km brede bufferstroken voorzien, zowel natuurbuffers, erosiebuffers als buffering van schouders van holle wegen. Of dit al dan niet werkelijkheid wordt, zal grotendeels in 2019 beslist worden. De vraag is: wordt het goedgekeurd ruilverkavelingsplan effectief gerealiseerd. Voor ons is het duidelijk: het ruilverkavelingsplan is goedgekeurd door de gemeenten, door het ruilverkavelingscomité en door de Minister. Het was het voorwerp van een bindende milieu-effectrapportage (MER). Dit is cruciaal voor de toekomst van het landschap voor de komende decennia. Echt cruciaal.

De gemeenten waaronder de stad Tienen spelen daar een belangrijke rol in. We rekenen echt op de nieuwe gemeentebesturen om de voorziene natuurlijke en landschappelijke structuur in de ruilverkaveling ook effectief te doen realiseren. Het gaat o.m. om de uitbouw van de natuurcomplexen: Mene-Jordaan-Willebringenbos-Pertseveld (Willebringen, Meldert en Hoxem), Zegelberg-Wittebroek-Menevallei (Kumtich en Oorbeek), Snoekengracht-Vondelbeek-Kop van Koutemveld (Vertrijk), Aardgat (Tienen), Molensteen-Velpevallei-Hazeberg (Bierbeek), Meldertbos-Moeras Keulen-Molenbeek (Meldert). Ook voor de landschappelijke structuur en de klimaatbuffering geldt hetzelfde.

De gemeente heeft een sterke hefboom in handen om op het beleid van de ruilverkaveling te wegen, want bij elke weg is er een restfinanciering die door de gemeente moet betaald worden. Voor ons geldt maar één regel en één logisch principe: het structuurplan, niets dan het structuurplan en het gehele structuurplan. En bij kleine wijzigingen steeds in evenwicht: min en plus. Nu is er al meer beton aangelegd dan voorzien in het plan; dus in de volgende fases zal er bij de betonwegen een degradatie moeten zijn.

Natuurontwikkeling gerealiseerd in ruilverkaveling Vissenaken. Ook in ruilverkaveling Willebringen is er nood aan dergelijke natuurontwikkeling. Foto Pieter-Jan Alles

Kansen in ruilverkaveling voor ontwikkeling bloemrijke valleigraslanden, leefgebied oranjeipje. Foto Pieter-Jan Alles

Hieronder twee documenten:

- Het eerste document met de commentaar op de informele toetsing door ruilverkaveling van de eerste toedeling NATUUR in de ruilverkaveling.
- Het tweede document is ons advies bij het structuurplan waarin de hele problematiek van de ruilverkaveling aangekaart wordt.

Beide documenten zijn te lezen via deze link:
www.velpe-mene.be/rvk-willebringen-docs.htm

Natuurpunt zet mee haar schouders onder Tiens Stadsrandbos en uitbouw Getevallei tot robuust valleisysteem

Sinds 1985 is Natuurpunt Velpe-Mene gestart met het beheer van de Spoorwegzate Hoegaarden-Tienen/Getevallei als natuurreservaat. Aanvankelijk onder impuls van Philippe Smets en later onder de bezielende inzet van wijlen Roland Grugeon. Nu zoveel jaren later is het natuurgebied Spoorwegzate uitgegroeid tot een stevige brok natuur in de Getevallei ten zuiden van Tienen met in totaal circa 25 ha beheerde natuur. De voorbije jaren werden grote aankopen gerealiseerd van graslanden en bossen en ook percelen met erfgoedwaarde. Er kwam een nieuwe hoogstamboomgaard in de Vroente onmiddellijk aansluitend bij het dorp Hoegaarden.

Voor Natuurpunt Velpe-Mene is het een groot genoegen om vandaag te kunnen aankondigen dat Natuurpunt recent dit natuurcomplex Spoorwegzate-Getevallei opnieuw kon uitbreiden

Op 9 en 10 maart 2018 werden 1000 boompjes aangeplant voor de realisatie van het Tiens Stadsbos. Foto Luc Nagels

met niet minder dan circa 6 ha bos dat ook deel kan uitmaken van het Tiens Stadsrandbosproject. Op korte termijn zijn er bij Natuurpunt daarenboven perspectieven om tot nog eens 1,8 ha extra bosuitbreiding te komen. Het Stadsrandbosproject krijgt hierdoor een belangrijke impuls.

Met de nieuwe dynamiek en ambities van de stad Tienen, ook op vlak van klimaat, zijn er kansen om hier in samenwerking een

groots project van te maken dat veel te bieden heeft: een heuse klimaatbuffer, een attractieve levende rivier, een natuur- en bosproject, natuurbeleving.

Hier zijn kansen om de natuur tussen Tienen en Hoegaarden te versterken, om tot een robuust natuurgebied te komen en een echt stadsrandbos uit te bouwen. Maar eveneens voor het herstel van een opnieuw meanderende Gete. En waarom dan ook niet de fossiele meanders op de Mulk terug aankoppelen? Op deze manier kan de Gete ook stroomopwaarts Tienen een robuust riviersysteem worden dat terzelfdertijd een hotspot is voor biodiversiteit en een heuse klimaatbuffer. 'Robuuste valleisystemen als dragers van biodiversiteit en als klimaatbuffer' is het thema van een tweejarige campagne van Natuurpunt Oost-Brabant. Hier bewijzen wij als Natuurpunt dat we er niet alleen over praten maar effectief de handen uit de mouwen steken om tot concrete en tastbare resultaten te komen.

Als Natuurpunt zien we het nog breder: bij de aanpak van de doortocht van de Gete en Mene door de stad mogen de ambities hoger. We pleiten voor natuurlinten langs een open rivier in de stad. Het succes van het terug openleggen van de Demer in Diest – het stedelijk wonen is daardoor veel attractiever geworden – bewijst dat de lat voldoende hoog durven leggen, een gunstig effect heeft op de stad en het welbevinden van haar inwoners. Wat de Vlaamse Waterweg in Diest kan realiseren moet door een samenwerking van de stad Tienen en de Vlaamse Milieumaatschappij toch ook mogelijk zijn voor Gete en Mene in Tienen.

Natuurpunt Velpe-Mene wil de ambitie voor een attractief en beleefbaar landschap heel duidelijk uitdragen naar de gemeenten en zelf concreet haar bijdrage leveren. Dat geldt hier in de Getevallei ten zuiden van Tienen. Dat geldt ook voor de realisatie van natuur in ruilverkaveling Willebringen. Ook daar leggen we ons ambitieniveau hoog.

Aankopen van natuurgebieden vraagt van de Natuurpunt-afdelingen een aanzienlijke inspanning voor het opbrengen van de restfinanciering. Daarom overhandigde de afdeling Velpe-Mene op haar algemene vergadering van 12 januari in Meldert als bijdrage aan deze aankoop een cheque van € 5700 aan Natuurpunt Beheer.

De Grote Gete verstopt achter de huizen in Tienen. Foto Luc Nagels

Fact check:

Ook aan Hoegaardse rioleringen nog (heel) veel werk

Op 11 januari maakte de VMM zijn **cijfers bekend rond de aansluitingen van de riolering**. Daaruit blijkt dat 1 op 8 gezinnen niet is aangesloten op een gescheiden waterzuivering via riolering. Uit het rapport van VMM blijkt dat Vlaanderen nog veel werk heeft, maar hoe groot zijn de uitdagingen nog in Hoegaarden? En klopt het wel dat driekwart van haar inwoners reeds is aangesloten, zoals in de vandaag bekendgemaakte cijfers staat? Waterlopen en natuurgebieden in Hoegaarden ondervinden immers nog veel vervuiling via huishoudelijk afvalwater, sommige waterlopen zijn zelfs nog steeds een open riool. Er blijkt nog veel meer werk aan de winkel dan deze cijfers laten uitschijnen, ondertussen komt de Europese deadline van 2027 – die eerder al achteruit geschoven is – om alle Vlaamse waterlopen in gezonde toestand te krijgen langzaam dichterbij.

De graad van rioleringsaansluitingen die via de website van VMM te consulteren is, lijkt op het eerste zicht in Hoegaarden goed te zitten. Dit cijfer moet echter met **een korrel zout** genomen worden, omdat projecten in uitvoering of planning al voor verworven opgenomen zijn terwijl voor sommige nog geen schop in de grond werd gestoken. Zelfs in reeds gecollecteerde delen van de gemeente zijn nog niet alle huizen aangesloten op de riolering. Hier heeft de gemeente nochtans de verantwoordelijkheid om samen met Fluvius huishoudens te verplichten aan te sluiten en hen daar zo nodig bij te helpen. Reeds in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 stak het toenmalige – en huidige – bestuur via haar verkiezingsfolder een pluim op haar hoed door het virtuele aansluitingscijfer op het rioleringsnetwerk naar voor te schuiven als een verwezenlijking. In een zelfde beweging werd gesteld dat 'onze waterlopen zuiver zijn en er opnieuw vissen en andere waterdieren zwemmen'.

In de praktijk ziet het er vandaag nochtans allemaal wat **troebeler** uit dan geschetst. Zo is Hoksem (project in uitvoering) nog niet aangesloten, heeft Babelom al riolering van in de jaren '70 maar werd die nog niet aangesloten op een zuiveringsstation, hetzelfde geldt voor de oude riolering in Meldert. In Outgaarden is dan weer wel gecollecteerd maar zijn niet alle huizen aangesloten. In Sluizen

ligt nog een niet aangesloten riolering. In respectievelijk Hauthem en Rommersom zijn de aansluitingen in aanbesteding en in ontwerp (maar nog niet werkzaam). Hoegaarden telt als landelijke gemeente heel wat alleenstaande en geïsoleerde woningen. Die zijn ook niet aangesloten, maar er wordt ook geen beleid gevoerd rond IBA's (individuele waterzuivering).

Voor de kwaliteit van natuurgebieden is het belangrijk dat ze zuiver water ontvangen. In Hoegaarden is dit net andersom en fungeren natuurgebieden zoals Rosdel, Meldertbos en Mene-Jordaan als zuiveringsstation voor huishoudelijk afvalwater. De omgekeerde wereld dus. Door vrije meandering van de waterloop en de plantengroei (riet is bijvoorbeeld een belangrijke waterzuiverende plant) krijgt het water een extra zuivering. Maar de **vuilvracht is zo groot** dat ook de natuurgebieden dit niet meer verwerkt krijgen en ondertussen een hoop afvalstoffen en nutriënten opstapelen die daar niet thuis horen. Op sommige plaatsen is de beek 'biologisch dood' en is waardevolle moerasnatuur bedreigd of reeds verloren. Zo worden bijvoorbeeld de prachtige graslanden vol met wilde orchideeën in Meldert (achter de kerk) systematisch overspoeld met huishoudelijk afvalwater. Ondanks de beheerinspanningen van de afgelopen jaren, stelde Natuurpunt recent een achteruitgang vast door rechtstreekse lozingen die toenemen naarmate er bij gebouwd wordt in Meldert.

Natuurpunt Hoegaarden vindt het anno 2019 eigenlijk niet meer normaal dat dorpskernen of gehuchten nog rechtstreeks lozen in waterlopen en natuurgebieden. De rooskleurige cijfers die VMM en het gemeentebestuur naar voor schuiven verdoezelen de minder fraaie realiteit. Natuurpunt wil dat aankaarten bij het nieuwe gemeentebestuur en oproepen om vooral niet op de lauweren te rusten en een ambitieuzer beleid te voeren, nl. prioriteit geven aan gescheiden riolering en op korte termijn hoogdringend een aantal knelpunten wegwerken.

Niet alleen de natuur, maar ook inwoners en recreanten hebben nood aan zuiver water en levende beken.

Vervuilde beek. Foto Pieter Abts

Vorming in afdeling Velpe-Mene

Vormingsavond: Obsmapp, obsidentify en waarnemingen.be voor beginners in Bierbeek

Maandag 18 februari 2019

Natuurpunt Bierbeek organiseert in samenwerking met Natuurpunt Studie en Natuurpunt CVN een vorming voor het gebruik van Waarnemingen.be en de mobiele apps zoals ObsMapp en iObs. Deze applicaties zijn handige tools om in het veld of thuis je natuurwaarnemingen in te geven. Zo werk je mee aan een actuele databank van de fauna en flora in de gebieden die je bezoekt.

We bieden o.a. een uitgebreide basis rond het invoeren en raadplegen van waarnemingen, zetten je op weg met mobiel waarnemen en installeren van de apps, en leren je praktische toepassingen om meer uit je waarnemingen te halen. Iedereen met interesse voor het digitaal invoeren van zijn/haar natuurwaarnemingen is welkom.

Voor wie? Iedereen met interesse voor het digitaal invoeren van zijn/haar natuurwaarnemingen. De opleiding is gratis voor actieve vrijwilligers.

Lesgeefster: Melina Kyamitis

Afspraak: 19u30 tot 22u00, De Velpe, Velpestraat 47, Opvelp

Info: Esther Buysmans, 0475 33 51 70 - 016 46 23 36, esther.buysmans@telenet.be

Infoavond over libellen en daaropvolgende excursie

Donderdag 7 maart en zaterdag 18 mei 2019

Afspraak:

- **Infoavond:** donderdag 7 maart, 19u30, CC De Borre, Speelpleinstraat 10, Bierbeek
- **Libellenexcursie:** in Glabbeek op zaterdag 18 mei 2019, 14u00, kerk Wever. Zie verderop in de activiteitenlijst op datum 18 mei.

Lesgever en begeleider: Jorg Lambrechts, 0478 24 27 61, jorg.lambrechts@natuurpunt.be

Info: Esther Buysmans, 0475 33 51 70 - 016 46 23 36, esther.buysmans@telenet.be

Infoavond 'Dagvlinders in beweging' en daaropvolgende excursie

Donderdag 14 maart en zaterdag 1 juni 2019

De voordracht 'Vlinders in beweging' gaat over de levenswijze en het voorkomen van dagvlinders in de regio.

Dagvlinders zijn opvallende, vaak kleurrijke insecten, die een sterke impact hebben op natuurbeleving.

We associëren vlinders met bloemen, lente en zomer; ze vliegen op het ritme van de seizoenen.

Klimaatwijzigingen verstoren dit ritme en hebben een groot effect op onze fauna en flora. 2018 was bij uitstek een jaar van extremen, ook voor dagvlinders betekende dit een zware beproeving.

Bepaalde vlinders doorstaan de grillen, verleggen hun grenzen en profiteren door gebiedsuitbreiding. Andere soorten krijgen stevige klappen en verdwijnen mogelijk sluipenderwijs uit ons landschap.

We bekijken het leven van onze dagvlinders, van eitje naar vlinder, van lente tot winter.

Bruine vuurvlinder. Foto Marc Herremans

We gaan op zoek naar verklaringen van recente ontwikkelingen en zoeken antwoorden op tal van vragen. Komen aan bod: het belang van dagvlinders in onze fauna, verschillen tussen trek- en standvlinders, welke soorten kloppen aan de deur, mobiliteitsproblemen in de vlinderwereld, een interessante vlindertuin/omgeving creëren, hoe doe ik dat, het nachtelijke gefladder.

Afspraak:

- **Infoavond:** donderdag 14 maart, 19u30, zaal 4, CC De Borre, Speelpleinstraat 10, Bierbeek. Bert Derveaux geeft een foto- en filmvoordracht over dagvlinders.
- **Vlinderexcursie:** zaterdag 1 juni, 14u00 tot 16u00, hoger gelegen parking UZ Pellenberg, Weligerveld 1, Pellenberg. Zie verderop in de activiteitenlijst op datum 1 juni.

Spreeker en begeleider: Bert Derveaux, een natuurliefhebber uit Lubbeek, te vinden in bos en veld, speurende naar bijzondere dieren en planten.

Deelname: leden Natuurpunt en kinderen gratis, niet-leden € 5/pp voor het reservatenfonds voor aankoop natuurgebieden in streek.

Info: Esther Buysmans, 0475 33 51 70 - 016 46 23 36, esther.buysmans@telenet.be

Zaterdag 9 februari 2019 vanaf 13u30 tot 17u00

Mene-Jordaan

Plaats: einde Pertsestraat aan picknickbank

Info: Hugo Abts, 0476 77 70 37, natuurland@velpe-mene.be

Zaterdag 16 februari 2019 vanaf 13u30 tot 17u00

Zwarte Bos

Wilgen knotten

Plaats: ingang reservaat, Zwartenhoekstraat to. nr. 18, Bierbeek

Info: Esther Buysmans, 0475 33 51 70,
esther.buysmans@telenet.be

Zaterdag 23 februari 2019 vanaf 9u00 tot 12u00

Rozendaalbeekvallei

Plaats: Natuur.huis De Gors, Metselstraat 75, Vissenaken

Info: Luc Nagels, 0495 33 42 09, lucagraaf@telenet.be

Winterse werkdag in de Paddepoel. Foto Luc Nagels

Afdeling Velpe-Mene: Voorjaarsactiviteiten 2019

Zondag 24 februari 2019

Excursie Natuur en Erfgoed:

Verborgen verleden van de Paddepoel, Glabbeek

Ontdek de verborgen structuren uit het verleden in het landschap. De Velpe was steeds een belangrijke levensader in het landschap. We zoeken naar sporen van het verleden rond het natuurgebied de Paddepoel te Bunsbeek.

Afspraak: 14u00 tot 17u00, Sint-Quirinuskerk, Bunsbeekdorp, Bunsbeek

Organisatie: Natuurpunt Velpe-Mene en Werkgroep Natuur en Erfgoed van Natuurpunt Oost-Brabant

Info: Guido Martens, 016 82 27 76, giedomar@gmail.com

Zondag 14 april 2019

Focusactiviteit:

Hagelands ontbijt en 30 jaar Paddepoel met vroege vogelwandeling en wandeling Robuuste valleien: Velpevallei, Glabbeek

Hagelands ontbijtbuffet ten voordele van de Paddepoel, doorlopend vanaf 8 uur. Het uitgebreide ontbijtbuffet is samengesteld uit o.a. lokale en fairtrade producten en typisch Hagelandse gerechten...

Voor concrete info: zie onder de Focusactiviteiten, p. 25 van dit tijdschrift

Zondag 28 april 2019

Activiteit Natuur en Erfgoed:

Over de grens van Bierbeek met Wallonië

Een stevige landschapswandeling tussen de gehuchten Mollendaal, Opvelp en Mille in Wallonië (7 km).

Voor concrete info: zie onder de Focusactiviteiten, p. 26 van dit tijdschrift

Zaterdag 4 mei 2019

Zintuigenwandeling, Tienen

Afspraak: 19u30, Sint-Joriskerk, Hoxemstraat, Oorbeek

Gids: Filip Bolleire, 0473 48 54 35, filip.bolleire@gmail.com

Zondag 5 mei 2019

Focusactiviteit:

Open Deur Snoekengracht, Boutersem

Orchideeën kijken in de Snoekengracht: een klassieker, meer dan ooit.

Voor concrete info: zie onder de Focusactiviteiten, p. 26 van dit tijdschrift

Zondag 12 mei 2019

Kennismaking met een bomenschat in het Tiense stadspark

Afspraak: 14u00 tot 17u00, Trappen stadhuis, Grote Markt, Tienen

Gids: Georges Buelens, 0471 20 50 14,
georges.buelens@telenet.be

Info: Raf Nilis, 0493 09 76 58, raf.nilis@adsl20.be

Zaterdag 2 maart 2019 vanaf 13u30 tot 17u00

Paddepoel - Middenloop Velpevallei, Bunsbeek

Plaats: Walmersumstraat thv huis nr 44, Bunsbeek

Info: Jorg Lambrechts, 0478 24 27 61,
jorg.lambrechts@natuurpunt.be

Zaterdag 9 maart 2019 vanaf 13u30 tot 17u00

Meldertbos

Hopen maken voor ringslang

Plaats: poort Bosberg, Meldert Dorp

Info: Eddy Stas, 016 76 72 43, stas.eddy@skynet.be

Zondag 31 maart 2019 vanaf 9u00 tot 17u00

Spikdoornveld (De Zeyp), Attenrode

Plaats: kruispunt, Heirbaan-Heofstraat, Glabbeek-Attenrode

Info: Robin Guelinckx, 0476 53 05 37, robin.guelinckx@inbo.be

Brandhout voor het reservatenfonds

Bij de snoeiwerkzaamheden door de vrijwilligers in de natuurgebieden blijft er heel wat brandhout liggen, gewoonlijk wilg of populier.

Het hout is verzaagd tot draagbare stammetjes of rollen en kan met kar of kruiwagen afgevoerd worden naargelang de locatie.

Als je interesse hebt om hout te kopen en tegelijk het reservatenfonds te spijzen, neem je contact op met Esther, esther.buysmans@telenet.be of 0475 33 51 70 om af te spreken.

Foto Griet Grootaers

Zaterdag 18 mei 2019

Libellenexcursie Middenloop Velpevallei, volgend op de infoavond over libellen van 7 maart 2019

Het natuurgebied De Paddepoel groeide de voorbije 15 jaar sterk, van enkele ha tot meer dan 80 ha natuurgebied. Daarom spreken we nu van Middenloop Velpevallei.

Sinds 2008 zijn er 20 nieuwe poelen in het gebied aangelegd in functie van amfibieën, libellen en andere watergebonden fauna en flora. We zullen (minstens) twee poelen bezoeken die aangelegd zijn in september 2017 en 5 poelen die aangelegd zijn in september 2013.

Er zijn tot op heden 31 soorten libellen waargenomen in het gebied. Heel wat soorten daarvan zijn enkel als zwerver aangetroffen. We verwachten op de excursie een 10-tal libellensoorten waar te kunnen nemen: heel algemene soorten als platbuik, grote keizerlibel, lantaarntje en azuurwaterjuffer zullen we zeker zien, maar ook op minder algemene soorten als tengere grasjuffer en gaffelwaterjuffer maken we kans. Er zal uitvoerig stil gestaan worden bij de kenmerken van deze soorten en hoe ze te herkennen.

Uiteraard zullen we ook oog hebben voor andere interessante zaken zoals (water)planten, vogels, dagvlinders, etc.

Afspraak: 14u00, Sint-Antoniuskerk, Solveldweg 7, Wever

Gids: Jorg Lambrechts, 0478 24 27 61,
jorg.lambrechts@natuurpunt.be

Info: Esther Buysmans, 0475 33 51 70 - 016 46 23 36,
esther.buysmans@telenet.be

Zondag 19 mei 2019

Focusactiviteit:

Dag van De Gors, Vissenaken (Tienen)

Grote Open Deurdag van het Natuur.huis De Gors vanaf 10u00 tot 18u00

Voor concrete info: zie onder de Focusactiviteiten, p. 26 van dit tijdschrift

Zaterdag 1 juni 2019

Vlinderexcursie stort Pellenberg, volgend op de infoavond van 14 maart 2019

Afspraak: 14u00 tot 16u00, hoger gelegen parking UZ Pellenberg, Weligerveld 1, Pellenberg

Gids: Bert Derveaux

Info: Esther Buysmans, 0475 33 51 70 - 016 46 23 36,
esther.buysmans@telenet.be

Foto Luc Nagels

Wastine in de Hokstraat, Linter

Wanneer je in natuurgebied Grote Getevallei van op de verkavelingsweg of Getedijk de Hokstraat inslaat, ontdek je naast bos ook oude overstromingsgraslanden. Enkele van deze waardevolle graslanden zijn de laatste jaren onder regie van Natuurpunt en dankzij de goede samenwerking met de provincie Vlaams-Brabant, de gemeente Linter en Regionaal Landschap Zuid-Hageland hersteld. Hier verwachten we in de toekomst bijzondere vegetaties zoals dotterbloemgrasland, en bijgevolg keren ook bijzondere dieren terug, zoals de moerassprinkhaan of de waterspitsmuis. Ook typische graslandpaddenstoelen zoals de uiterst zeldzame wantsenwasplaat of het papegaaizwammetje, steken weer de kop op.

In het verleden zijn er tevergeefs pogingen gedaan om akkergewassen te telen op deze natte komgronden. Zo'n akker van circa 6 ha in de Hokstraat verruigde de afgelopen jaren wegens achterstallig beheer. Onder meer boswilg, eenstijlige meidoorn en wilde rozen vestigden zich spontaan. Dit perceel bevindt zich op dit moment in een overgangsfase, waarbij open stukken grasland met een ruige vegetatie worden afgewisseld met struiken en bomen. We noemen dit een wastine. Deze halfopen vegetatie vormt de ideale overgang tussen de soortenrijke hooilanden aan de Doysbroekweg en de bossen verderop in de Hokstraat. Om deze reden voorziet het beheerplan om op deze locatie de spontane verbossing te beheersen en dus het halfopen landschap te bewaren.

Tijdens de winter 2017-2018 ruimden de vrijwilligers van Natuurpunt de sluikstorten op rond deze ruigere blok. De professionele beheerploeg voorzag het perceel van een raster. Er werd een overeenkomst opgemaakt met een landbouwer uit

Melkwezer. Hij liet het ruige perceel onder handen nemen door een kudde zwarte Aberdeen Angus-runderen. Deze zelfredzame koeien werden in het begin van de 19de eeuw in Schotland gekweekt omwille van hun uitzonderlijke kwaliteit van vlees, hun gemoedelijk karakter en het feit dat ze graag een gevarieerde maaltijd schrokken. Ideaal dus om dergelijke dieren in te zetten in het natuurbeheer.

En het resultaat mag er wezen. Eén enkele maaibeurt van de verruigde zones op het einde van de zomer, snel opgevolgd door een extensieve begrazing, levert nu al een structuurrijke en zeer afwisselende wastine op. Een mooi voorbeeld alweer van de goede samenwerking tussen vrijwillige en professionele medewerkers van Natuurpunt en de goede contacten in de Grote Getevallei met de lokale landbouwers. Samenwerking en dialoog lonen!

In dit halfopen landschap krijgt de voor de Grote Getevallei typische beklierde heggenroos volop groeiplaatsen. Volgend voorjaar vormt deze locatie een ideale broedplaats voor struweelbroedende vogels. Naast de muzikaal opvallende bosrietzanger en spotvogel, biedt de wastine ook kansen voor meer geplaagde soorten. De zacht kirrende zomertortel, een Linterse koesterbuur, kende de afgelopen jaren een pijlsnelle achteruitgang, maar kan hopelijk profiteren van de zachte overgangen naar het bos. Mogelijk vindt ook de grauwe klauwier voor het eerst een geschikte broedplaats hier in de Grote Getevallei...

Kijk je alvast mee uit naar al dat fraais?!

Wim Fourie, Natuurpunt Linter

Vragen en info: natuurpunt.linter@gmail.com

Angus-runderen. Foto Pieter-Jan Alles

Erfgoedwandeling: Aronst Hoek, Graasbeek en Hof ter Hoeven, Zoutleeuw

Zondag 7 april 2019

Erfgoedwandeling langs de grenzen van het vroegere graafschap Loon. De Graasbeek was lange tijd de historische grens tussen Loon en Brabant. De beek was eertijds veel breder maar werd in de middeleeuwen opgenomen in het kanaal van de Melsterbeek. Langs de grens lagen versterkte hoven omgeven door ringgrachten.

Startplaats is het Hof ter Hoeven op het einde van de Pottekaasstraat.

In de weinige overgebleven oude bossen en de middeleeuwse graslanden in de vallei ontdekken we wilde narcissen, intussen een zeldzaamheid in Vlaanderen omdat ze houden van een onverstoord habitat.

Afspraak: 13u30, Hof ter Hoeven, Pottekaasstraat 7, Zoutleeuw

Info: Rudy Collaer, rudycollaer@yahoo.com

Wilde narcis in Pottekaas. Foto Pieter-Jan Alles

Lokale Algemene Vergadering Natuurpunt Gete-Velpe (Geetbets en Kortenaken)

Afspraak: vrijdag 1 maart 2019 om 20u00 in Bets Gym, Glabbeekstraat 166, Geetbets

Info: Marc Op De Weerd, m.opdeweerd@gmail.com, 011 58 12 01

VERGROOT OPTISCH, KIJK VERDER!

Publiciteit

**OPTIEK
MERTENS**
www.optiekmertens.be

erkend partner van

natuurpunt

STEUN DE NATUUR
MET JE AANKOOP!

MEER DAN 100 MODELLEN OP VOORRAAD IN DE WINKEL

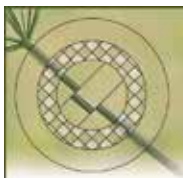
SWAROVSKI
LEICA
KITE OPTICS
ZEISS

BRESSER
KOWA
VORTEX
CANON

-10% OP ALLE KIJKERS
GRATIS TESTEN

OPTIEK MERTENS - LEUVENSESTRAAT 1, 3010 KESSEL-LO - WWW.OPTIEKMERTENS.BE - T 016 26 22 72 - INFO@OPTIEKMERTENS.BE - DI TOT VR. 10 - 18u - ZA. 10 - 17u

FOCUSACTIVITEITEN

Natuurpunt Oost-Brabant

De **focusactiviteiten** van Natuurpunt Oost-Brabant zijn brede en verzorgde publieksactiviteiten, niet zomaar klassieke wandelingen uit een hele reeks. Ze tonen vooral hoe de inzet van onze vrijwilligers op het terrein het verschil uitmaakt voor de natuur en de biodiversiteit in onze regio.

Focusactiviteiten zijn **gratis voor leden van Natuurpunt**. Aan **niet-leden** wordt een bijdrage gevraagd van **€ 5 p.p.** ten voordele van het reservatenfonds voor de aankoop van natuurgebieden. Kinderen nemen gratis deel.

Zondag 17 maart 2019

Engels plein en Keizersberg, what's in a name? Leuven

We bezoeken twee verschillende plaatsen die én nauw verbonden zijn én toch elk een wereld apart vormen: het Engels plein en de Keizersberg te Leuven.

Onder de leiding van o.a. Sophie Coremans voor Natuurpunt en Ramon Kenis van het Leuvens Historisch Genootschap verkennen we eerst het Engels plein en zijn evolutie van begroeide helling over spoorwegberm tot de achterpoort van pakhuizen en fabrieken. Daarna beklimmen we de Keizersberg, ooit verblijfplaats van Tempeliers en Brabantse hertogen. Verneem ook waarom het Engels plein die naam pas kreeg in de 19de eeuw en waarom de Keizersberg wel Keizersberg heet maar geen Caesarsberg, zoals het genoemd wordt door de, in dit geval, weinig bescheiden Leuvenaars. Dat alles vermengd met de geschiedenis van de Leuvense Vaartkom waar wijngaarden en boomgaarden de concurrentie aangingen met bierbrouwerijen en waar de geboorteplaats is van de grootste brouwer ter wereld.

Afspraak: 14u00, plein voor 'Entrepot', Havenkant, Leuven

Gidsen: Sophie Coremans voor Engels Plein en LHG i.v.m. Keizersberg

Organisatie: Samenwerking Natuurpunt Leuven, Werkgroep Natuur & Erfgoed van NPOB en het Leuvens Historisch Genootschap

Info: Yves Vanden, Bosch 0478 50 90 06, yves.vanden.bosch@skynet.be

Burcht Keizersberg van aan de stadsmuur van Leuven, 1595

Zaterdag 30 maart 2019

Uilenfietstocht in Wijgmaal

We fietsen over een afstand van ongeveer 5 à 6 km met verschillende stopplaatsen onderweg. We hopen zeker steenuil, bosuil en kerkuil te horen.

Gids: Eddy Sente

Afspraak: 19u30, Station Wijgmaal

Info: Eddy Sente, 0496 83 66 32

*Steenuil.
Foto Eric Malfait*

Zondag 31 maart 2019

Bomenbrunch in het kader van 'Bomen voor Luadas en Lubbeek'

Natuurpunt Lubbeek gaat in 2019 niet alleen in Lubbeek bijkomend bos realiseren in het natuurgebied De Spicht, vrijwilligers van de afdeling gaan dit ook doen in het Portugese **Luadas** dat vorige jaren geteisterd werd door grote bosbranden! Om de kosten te kunnen dragen, organiseren we samen met 'familie Creuwels & vrienden' een **'Bomenbrunch'** op zondag 31 maart 2019. Jij komt toch ook met je hele gezin en/of vrienden genieten van een heerlijke brunch al dan niet voorafgaand of na een gegidste wandeling in de Lubbeekse natuur? Met die gidsen bezoek je plekje in natuurgebied De Spicht die slechts onder begeleiding mogen betreden worden. Ook zullen we **Pastéis de Nata** (Portugese roomtaartjes, de lokale trots) en Portugese tegeltjes (als tegeltje of onderzetter) verkopen. Alle opbrengsten komen zowel het Lubbeekse als het Portugese project ten goede.

Afspraak: Feestzaal Libbeke, Gellenberg 16, Lubbeek

Wandelingen: 9u00 - 10u30 - 13u00. De wandelingen kunnen voorafgegaan of gevolgd worden door de brunch 11u00 - 11u30 - 13u00.

Het is ook mogelijk te brunchen zonder wandeling tussen 11u00 en 13u00

Deelname: wandelingen zijn gratis voor wie deelneemt aan brunch. Wandelingen zonder brunch gratis voor leden, € 5 voor niet-leden

Gedetailleerde info omtrent inschrijvingen brunch en wandelingen: Benny L'Homme, 0486 02 06 27, www.natuurpuntlubbeek.be, info@natuurpuntlubbeek.be

Brand in Luadas, Portugal. Foto Else Leeft

Zondag 7 april 2019

Erfgoedwandeling: Narcis wandeling, Aronst Hoek, Graasbeek en Hof ter Hoeven, Zoutleeuw

Erfgoedwandeling langs de grenzen van het vroegere graafschap Loon. De Graasbeek was lange tijd de historische grens tussen Loon en Brabant. Langsheen de grens lagen versterkte hoven omgeven door ringgrachten. Startplaats is het Hof ter Hoeven op het einde van de Pottekaasstraat. In de weinige overgebleven oude bossen en de middeleeuwse graslanden in de vallei ontdekken we wilde narcissen, intussen een zeldzaamheid in Vlaanderen omdat ze houden van een onverstoord habitat.

Afspraak: 13u30, Hof ter Hoeven, Pottekaasstraat 7, Zoutleeuw

Info: Rudy Collaer, rudycollaer@yahoo.com

*Wilde narcissen.
Foto Mark Lehouch*

FOCUSACTIVITEITEN

Natuurpunt Oost-Brabant

Zondag 14 april 2019

Hagelands ontbijt en 30 jaar Paddepoel met vroege vogelwandeling en wandeling Robuuste valleien: Velpvallei

Hagelands ontbijtbuffet ten voordele van de Paddepoel, doorlopend vanaf 8 uur. Het uitgebreide ontbijtbuffet is samengesteld uit o.a. lokale en fairtrade producten en typisch Hagelandse gerechten.

- 7u00: Vroege vogelwandeling (5 km)
- 8u00 doorlopend tot 12u00: Hagelands ontbijt
- 10u00: wandeling Robuuste Valleien

Afspraak: vanaf 7u00, PC Bunsbeek, Bunsbeekdorp 6, Bunsbeek

Organisatie: Afdeling Velp-Mene (Glabbeek) i.s.m. Natuurpunt Oost-Brabant en Vogelwerkgroep Oost-Brabant

Info: Mark Vanherberghen, 0494 15 97 37, mark.vanherberghen@gmail.com

*Vroege vogelwandeling, Hagelands ontbijt verleden jaar.
Foto Luc Nagels*

Zondag 14 april 2019

Wandeling 'Van bakker naar akker', Aarschot

Met onze wandeling 'van Bakker naar akker', willen we graag de link leggen tussen natuur en cultureel erfgoed. Op deze wandeling nemen we je even mee terug in de tijd en gaan we zelf ervaren hoe vroeger het brood op de plank kwam. We geven eerst het woord aan Gje. Die zal je op een gepassioneerde manier onderhouden over de broodbakunst en het bakken in een houtoven. Samen zullen we ontdekken hoe het deeg gekneet wordt en te rijzen wordt gelegd. Daarna vertrekken we voor een wandeling door de Demervallei in het natuurgebied Achter Schoonhoven. Langs de akkers op de valleiflanken, keren we terug naar het bakhuis. Als de timing goed zit, komen we daar net op tijd aan om de broden uit de oven te zien komen. Na de wandeling zal een lekkere, ovenverse boterham met kaas, heerlijk smaken!!

Afspraak: 14u00, kruispunt Mottestraat 104 - Fietspad richting Langdorp in Rillaar (Aarschot)

Deelname: € 5 niet-leden en € 2,5 leden, boterham en tas koffie of thee inbegrepen, andere drankjes zijn apart te betalen

Info: Eric Van Beek, 0495 35 53 44, eric.vanbeek@kuleuven.be

*Bij de bakker.
Foto Eric Van Beek*

Vrijdag 26 april 2019

Tussen vlier en beek. Cult Na Tuur, Kessel-Lo

Natuur, erfgoed en cultuur.

Eerst maken we een wandeling door de natuur rond de Abdij van Vlierbeek. Daarna is er een concert op het binnenplein van de abdij door het jonge mannenkoor 'Terpander'. Doorlopend animatie.

Afspraak: 19u00, Westerpoort abdij van Vlierbeek, Kessel-Lo

Organisatie: Werkgroep Natuur & Erfgoed van NPOB en Mannenkoor Terpander

Info: Geert Sterckx, 0488 86 08 63, geert.sterckx3@telenet.be

*Abdij van Vlierbeek.
Foto Christine Daenen*

Zondag, 28 april 2019

Natuur en Erfgoed: Over de grens van Bierbeek met Wallonië

Een stevige landschapswandeling (7 km) tussen de gehuchten Mollendaal, Opvelp en Mille (Wallonië). We laten het Meerdaalwoud links liggen en gaan het open landschap verkennen. Hier is (nog) geen ruilverkaveling gepasseerd. Het oude wegenpatroon is er grotelijks intact met vele trage, onverharde wegen en kasseiwegen. Ook de bewoning, het landgebruik en het landschap zoals weergegeven op oude kaarten is nog herkenbaar vandaag. We genieten van de weidse, Haspengouwse vergezichten met het golvend plateau, de diepe holle wegen, enkele vierkantshoeves zoals Rachierhof en kapelletjes (Chapelle du Rond Chêne en Sint-Bernarduskapel). We bezoeken ook het Zwarte Bos, een vroegere gemene weide beheerd als natuurreservaat met zeer zeldzame en unieke plantengemeenschappen.

Afspraak: 14u00, kruispunt, Zwartehoekstraat en Bevekomstraat, Bierbeek.

Eventueel parkeren aan Brise Tout aan de rand van Mollendaalbos, Sint-Joris-Weertstraat, Bierbeek.

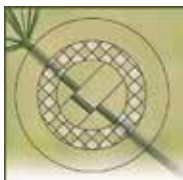
Gidsen: Margriet Vos en Joost Tresigny

Organisatie: Afdeling Velp-Mene (Bierbeek) i.s.m. Werkgroep Natuur en Erfgoed NPOB

Info: Margriet Vos, 016 46 04 78, margriet.vos@gmail.com

*Chapelle du Rond Chêne.
Foto Rik Convents*

FOCUSACTIVITEITEN

Natuurpunt Oost-Brabant

Zondag, 5 mei 2019

Open Deur Snoekengracht, Boutersem

Orchideeën kijken in de Snoekengracht: een klassieker, meer dan ooit.

Ervaren Snoekengracht-gidsen brengen ons naar de diverse biotopen van het natuurgebied. Hoogtepunt is de lenteprijs van de centrale weide met in de eerste helft van de meimaand, duizenden bloeiende brede orchissen, het resultaat van nu al 44 jaar volgehouden beheer.

Parallele kinderactiviteit.

Er is een tent met informatie waar ook een glaasje kan gedronken worden en een terrasje gedaan.

Afspraak: vanaf 13u30 tot 18u00, ingang Snoekengracht tegenover NMBS-station, Stationsstraat, Verrijk

Gidsbeurten: vertrek om het half uur tussen 13u30 en 15u00

Gidsen: André Roelants, Georges Buelens en Pieter Van Ormelingen

Deelnemers: leden Natuurpunt en kinderen gratis, niet-leden € 5/pp voor het reservatenfonds voor aankoop natuurgebieden in streek

Info: Walter Troost, 016 73 42 79 - 0487 47 85 26, walter.troost@gmail.com

*Brede orchissen tellen in de Snoekengracht.
Foto Jules Robijns*

Zondag 19 mei 2019

Dag van De Gors, Vissenaken (Tienen)

Grote Open Deur van het Natuur.huis De Gors vanaf 10u00 tot 18u00

- Open deur Loods van de Professionele Terreinbeherende ploeg
- Bomenwandeling 'Bomenliefde in het voorjaar'
- Leuke infotentjes
- Kunstkraampjes
- Restaurant Natuur/Veggie-Vegan
- Schminkstand
- Middagconcert
- En de ezeltjes zijn ook van de partij

Afspraak: vanaf 10u00 tot 18u00, Natuur.huis De Gors, Metselstraat 75, Vissenaken

Info: Luc Nagels, 0495 33 42 09, lucagraaf@telenet.be en Raf Nils, 0493 09 76 58, raf.nils@adsl20.be

Open deur dag in De Gors. Foto Luc Nagels

Zaterdag, 25 mei 2019

Nacht van de Vroedmeesterpad

De vroedmeesterpad is een uniek amfibie: het mannetje draagt immers zorg voor zijn kroost en dat is zeldzaam in de amfibieënwereld. Maar ondanks dit zorgzaam handelen van de vader gaat het niet goed met de soort: de vroedmeesterpad is in Vlaanderen sterk bedreigd! In een oude zandgroeve in Neerijse doet Natuurpunt Druivenstreek er alles aan om één van de laatste populaties in stand te houden. Daarom organiseert de afdeling het publieksevenement 'Nacht van de Vroedmeesterpad' in de Zandgroeve Ganzemans. Het ideale moment om deze zeldzame soort, onze zandgroeve en het prachtige kleinschalige landschap eromheen te ontdekken tijdens al dan niet gegidste wandelingen.

Nieuw dit jaar is dat wie het wat sportiever wil, de loopschoenen kan aanbinden voor de Zwette Jean-loop: een avondlijke loopwedstrijd langs het historisch parcours van een oude stoomlocomotief doorheen een prachtig natuurlandschap.

Uiteraard worden ook de kinderen niet vergeten. Zij kunnen hun hart ophalen aan allerlei ontdek-, doe- en speelactiviteiten.

Afspraak: 17u00 tot 23u00, Zaal ten Wijngaerd, Donkerstraat 1, 3040 Neerijse

Info: Sam Bennekens, 0494 80 63 70, bennekenssam@gmail.com

Momenteel wordt het programma nog verder afgewerkt maar binnenkort vind je alle info op www.natuurpunt.be/druivenstreek

*Vroedmeesterpad.
Foto Dennis De Ryck*

Zondag 26 mei 2019

Dijle Levend door Leuven

Deze keer verkennen we de Voer van aan de 'Cuythoeck' tot aan de monding in de Dijle. Yves Vanden Bosch geeft uitleg over Natuur in de Stad en de Dijle. Het Leuvens Historisch Genootschap geeft uitleg over het historisch erfgoed in de Leuvense binnenstad.

Organisatie: Natuurpunt Leuven i.s.m. Leuvens Historisch Genootschap

Afspraak: 14u00, Cuythoeck, kruising Brusselsestraat/Kapucijnenvoer

Info: Yves Vanden Bosch, 0478 50 90 06, yves.vanden.bosch@skynet.be

*De Dijle in Leuven.
Foto Eddy Macquoy*

Je bent uitgenodigd op de jaarlijkse Algemene Vergadering van Natuurpunt Oost-Brabant op zaterdag 23 februari 2019.

Het namiddagdeelte richt zich dit jaar tot onze actieve vrijwilligers binnen de afdelingen en reservatenteams.

De Algemene Vergadering zelf zal niet doorgaan in Heverlee zoals de voorbije jaren, maar in het unieke historische kader van de Abdij van Averbode.

Voorafgaand brengen we een thematisch terreinbezoek aan Vierkensbroek. Daar krijgen we toelichting over de Life natuurontwikkeling en herstel van de vallei in de praktijk.

Om 17u00 start dan de Algemene Vergadering, die plaats vindt in het Abtskwartier in de Abdij van Averbode.

Opgelet: de afspraakplaats voor de excursie en voor de Algemene Vergadering zijn niet dezelfde. Je zal dus met de auto van de ene naar de andere afspraakplaats moeten rijden (3,3 km). Liefst afspreken om te carpoolen.

Inschrijven voor de AV gewenst voor 18 februari

Er zijn broodjes voorzien voor wie na de wandeling naar de Algemene Vergadering komt. Wie een broodje wenst, gelieve eveneens te melden voor 18 februari, kostprijs € 5.

Info en inschrijven: christine.daenen@natuurpunt.be of 016 25 25 19

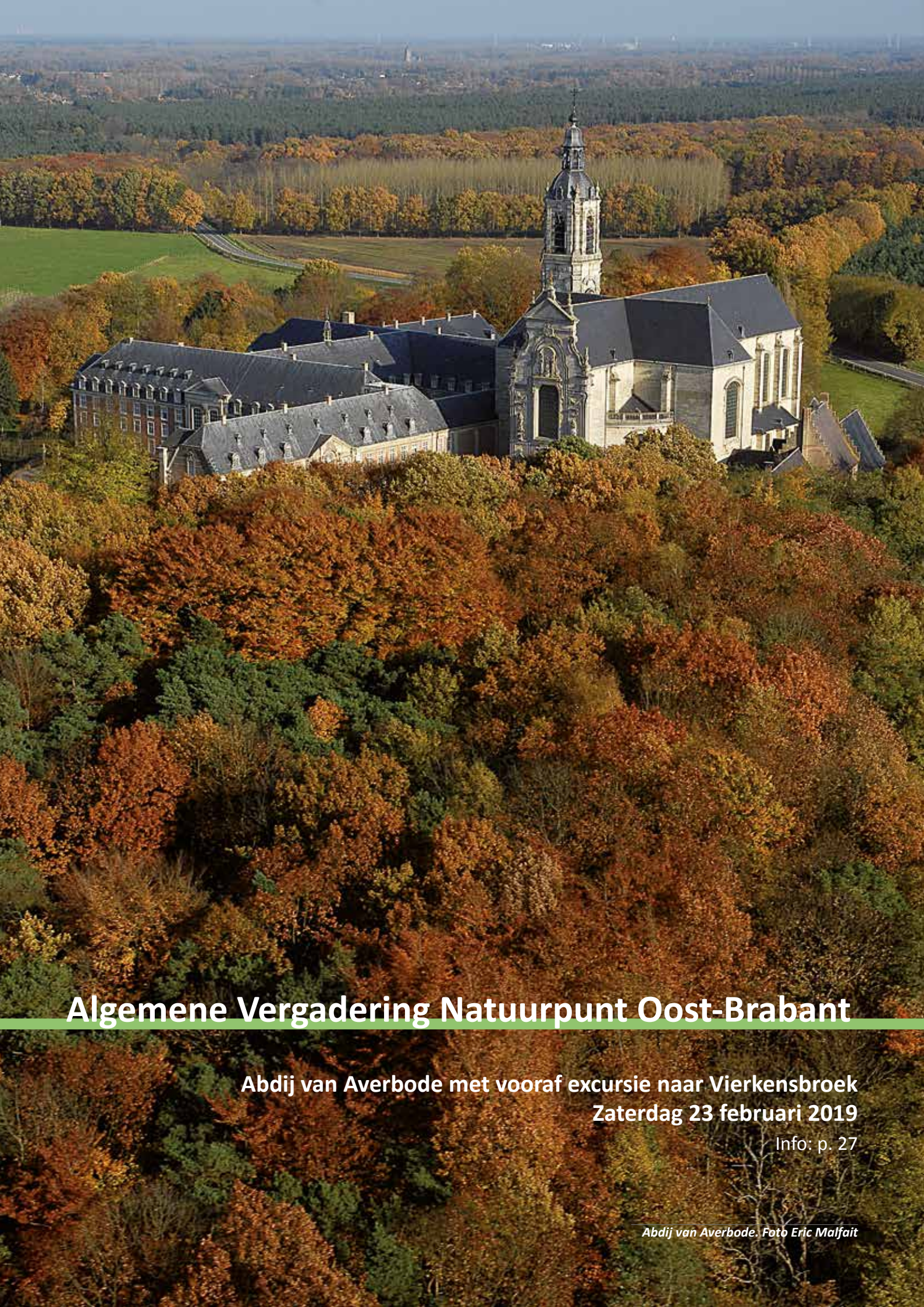
Programma

- **14u00: Excursie Vierkensbroek, Toelichting Life**
natuurontwikkeling en herstel vallei in de praktijk
 - door Luc Vervoort en Bram Canaerts
 - Afspraakplaats: Bezoekerscentrum Huize Ernest Claes, parking aan het station van Zichem, 15 minuten stappen
 - Laarzen meebrengen
- **17u00: Algemene Vergadering NPOB**
 - Afspraakplaats: Zaal Abtskwartier in Abdij van Averbode, Abdijstraat 1, Scherpenheuvel-Zichem
 - Proper schoeisel voorzien voor het betreden van de abdij

Programma Algemene Vergadering

- Verwelkoming en opname stemgerechtigde aanwezigen
- Goedkeuring verslag AV van 24 februari 2018
- Financieel en jaarverslag NPOB 2018
- Verslag Auditor
- Prioriteiten en begroting 2019
- Hervervorming uittredende bestuurders en stemming nieuwe kandidaten
- Aanduiding Auditor 2019
- **Forum:**
 - Lancering project Natuurpunt
 - Beleidswerking in Oost-Brabant
 - Impuls reservatenwerking met nadruk op de Noord-Hagelandse topgebieden

Algemene Vergadering Natuurpunt Oost-Brabant

**Abdy van Averbode met vooraf excursie naar Vierkensbroek
Zaterdag 23 februari 2019**

Info: p. 27

Abdy van Averbode. Foto Eric Malfait